

IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMA
VALSTS BIROJS

VĪDES
MĪNISTRIJA

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS 2002

Viens no Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja pamatuzdevumiem ir veicināt cilvēkam un videi draudzīgas valsts tautsaimniecības attīstību. Pārskata gadā saistībā ar tautsaimniecības attīstību biroja darbība norisa trijos galvenajos darbības virzienos :

- ✓ Ietekmes uz vidi novērtējuma jomā turpinājās tā organizēšanas un kontroles tālāka attīstība, īpašu uzmanību pievēršot sabiedrības informēšanas un sabiedrības līdzdalības lēmumu pieņemšanā nodrošināšanai un attīstībai. Astoņiem lieliem tautsaimnieciskiem projektiem (Bīstamo atkritumu poligons, Ventspils pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība, Rīgas TEC-1 rekonstrukcija, Bīstamo atkritumu savākšanas stacijas izveide u.c.) tika pabeigta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kuras gaitā tika izstrādāti vides aizsardzības priekšnoteikumi un prasības. Tātad šie objekti darbosies minimāli ietekmējot apkārtējo vidi.
- ✓ Integrētās pieejas piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā ciešā sadarbībā ar reģionālajām vides pārvaldēm tika uzsākta integrēto atļauju izstrāde lielākajiem valsts uzņēmumiem. Tās gaitā tika izvērtēta uzņēmumu pielietoto tehnoloģiju atbilstība mūsdienu vides aizsardzības prasībām un izvirzīti terminēti uzdevumi konstatēto nepilnību novēršanai. Šo pasākumu rezultātā tiks būtiski samazināta saimnieciskās darbības ietekme uz apkārtējo vidi. Atskaites gadā pirmie septiņi Latvijas uzņēmumi saņēma integrētās atļaujas, vairākos tika uzsākta darbība to izstrādei.
- ✓ Atskaites gada otrajā pusē birojs uzsāka darbību rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā. Šī darba pamatmērķis ir palīdzēt paaugstinātas avāriju bīstamības uzņēmumiem izstrādāt un ieviest drošības pasākumu kompleksu, kas samazinās cilvēkiem un videi bīstamo avāriju risku un arī to seku smagumu.

Turpinājās darbs, lai uzlabotu sabiedrībai pieeju vides informācijai, ka arī lai plašāk iesaistītu sabiedrību lēmumu izstrādē. Pozitīvi jāvērtē arvien aktīvāka sabiedrības iesaistīšanas dažādu projektu apspriešanā.

Ceram, ka biroja darbības 2002.gada publiskais pārskats dos iespēju iepazīties ar mūsu darbības mērķiem, uzdevumiem un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī izvērtēt piešķirto valsts budžeta līdzekļu izmantošanas lietderību.

Jānis Avotiņš

Ietekmes uz vidi novērtējuma
valsts biroja direktors

SATURS

1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA JURIDISKAIS STATUSS.....	4
2. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA STRUKTŪRA... 7	7
3. IVN VALSTS BIROJA GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES.....	9
3.1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCESĀ	9
3.2. INTEGRĒTĀ PIESĀRŅOJUMA NOVĒRŠANAS UN KONTROLES SISTĒMĀ	11
3.3. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKĀ NOVĒRTĒŠANĀ UN SAMAZINĀŠANĀ.....	14
3.4. ĪPAKOJUMA APSAIMNIEKOŠANAS UZŅĒMUMU (UZŅĒMĒJSABIEDRĪBU) REĢISTRĒŠANA.....	16
4. IVN VALSTS BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS 18	18
4.1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.	18
4.2. PIESĀRŅOJUMA NOVĒRTĒŠANA UN INTEGRĒTO ATĻAUJU IZSNIEGŠANA.	21
4.3. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKĀ NOVĒRTĒŠANA.	23
4.4. ĪPAKOJUMA APSAIMNIEKOTĀJU REĢISTRĒŠANA.	25
4.5. ĪNFORMATĪVĀS SISTĒMAS	25
4.6. SADARBĪBA AR CITĀM VALSTS INSTITŪCIJĀM.	26
4.7. LĪDZDALĪBA NORMATĪVO AKTU IZSTRĀDĒ UN PILNVEIDOŠANĀ.	28
4.8. PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI UN TO REZULTĀTI	29
4.9. SABIEDRĪBAS APTAUJU REZULTĀTI UN SAIKNE AR SABIEDRĪBU	32
4.10. DARBS AR IESNIEGUMIEM, SŪDZĪBĀM UN PRIEKŠLIKUMIEM	34
4.11. PERSONĀLA IZGLĪTOŠANA UN KVALIFIKĀCIJAS CELŠANA	34
5. PROGNOZES UN PLĀNI	36
6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS.....	38
6.1. AKTĪVI UN PASĪVI.....	38
6.2. VALSTS PAMATBUDŽETA LĪDZEKĻU IZVIETOJUMS.....	38
6.3. MAKSAS PAKALPOJUMI UN TO IZCENOVUMI.....	39

Mūsu adrese:

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs
Rūpniecības iela 23, Rīga, LV – 1045
Tālrunis: 7321173 Fakss: 7321049
E-pasts: ivn@ivn.gov.lv
Interneta mājas lapa: <http://www.vidm.gov.lv/ivn/vb>

1. IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA JURIDISKAIS STATUSS

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs (turpmāk tekstā IVN valsts birojs) ir Vides ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde (valsts civiliestāde), kas izveidota 1999. gada janvārī saskaņā ar 1998. gada 14. oktobrī pieņemtajā likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un 1998. gada 24. novembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 445 "Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums" noteikto.

Laika gaitā paplašinās IVN valsts birojam deleģēto pienākumu loks. Nozīmīgas ir darba pienākumu un uzdevumu izmaiņas 2000. – 2001. gados, kad, harmonizējot LR likumdošanu ar ES prasībām un iestrādājot Latvijas normatīvajos aktos ES Direktīvu prasības, IVN valsts birojam tika deleģēta virkne jaunu uzdevumu, kā rezultātā 2001. gadā izstrādāts un 18. decembrī Ministru kabinetā apstiprināts jauns "Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums".

Biroja darbību reglamentējošie normatīvie akti

IVN valsts biroja darbību reglamentē Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumi Nr. 521 "**Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja nolikums**" un atbilstoši normatīvie akti katrā no IVN valsts biroja kompetences jomām.

Fizisku vai juridisku personu paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtēšanas jomā IVN valsts biroja darbību reglamentē:

1998. gada 14. oktobrī pieņemtais likums "**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**" ar grozījumiem, kas pieņemti 2001. gada 13. jūnijā.

1999. gada 15. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr. 213 "**Kārtība, kādā vērtējama ietekme uz vidi**".

2002. gada 8. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 14 "**Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums**".

Tādējādi Latvijā pašlaik ir spēkā ar atbilstošajām ES direktīvām (Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija direktīva 85/337/EEC "Par sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu" un Eiropas Padomes 1997. gada 3. marta direktīvu 97/11/EC, kura precizē un papildina iepriekšminēto direktīvu) saskaņoti normatīvie akti, kas:

- nosaka darbības, kurām nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu;
- nosaka ietekmes uz vidi novērtējumā izvērtējamus jautājumus;
- reglamentē ietekmes uz vidi novērtējuma pamatstadijas un to veikšanas procedūru;
- nosaka kārtību, kādā reģionālās vides pārvaldes izsniedz tehniskos noteikumus.

IVN valsts birojam savā darbībā jāievēro arī 1991. gada 25. februāra Espo konvencijā **“Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā”**, kurai Latvija ir pievienojusies 1998. gada 1. jūlijā, noteikto, kā arī 1997. gada 14. marta **līgums starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību** par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā.

2002. gadā uzsākts darbs pie “Grozījumu likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” izstrādāšanas. Grozījumu mērķis ir pilnveidot Latvijas normatīvajos aktos noteikto mehānismu, kas nodrošina iespēju novērtēt paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru, kā arī - lai pilnīgi harmonizētu valsts likumdošanu ar Eiropas Padomes Direktīvas 97/117/EEC “Par sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām par darbībām, kurām veicams sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums. Bez tam ar šo grozījumu spēkā stāšanos Latvijā tiks ieviests stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums jeb ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentiem atbilstoši ES Direktīvas 2001/42/EC prasībām, tādēļ paredzēts papildināt likumu ar 2. pielikumu, kurā noteikti konkrēti kritēriji un sliekšņa vērtības projektiem, kuriem nepieciešams sākotnējais izvērtējums, kā arī ar sadaļu, kas reglamentētu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu.

Integrētā piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā IVN valsts biroja darbību reglamentē:

2001. gada 15. martā pieņemtais likums **“Par piesārņojumu”** ar grozījumiem, kas pieņemti Saeimā 2002. gada 20. jūnijā, kas harmonizē Latvijas likumdošanu ar Eiropas Padomes 1996. gada 26. septembra direktīvu 96/61/EC “Par integrētā piesārņojuma novēršanu un kontroli”.

Ministru kabineta 2002. gada 9. jūlija noteikumi Nr. 294 **“Par A, B un C kategorijas piesārņojošo darbību pieteikšanas un A un B kategorijas atļauju izsniegšanas kārtību”**.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā IVN valsts biroja darbību reglamentē:

2001. gada 19. jūnijā pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 259 **“Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”**, kas saskaņo Latvijas likumdošanu ar Eiropas Padomes 1996. gada 9. decembra direktīvu 96/82/EC “Par lielāko avāriju, kur iesaistītas bīstamas vielas, bīstamības kontroli un riska vadību” (Seveso II direktīva).

Iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijas jomā IVN valsts biroja darbību reglamentē:

2002. gada 9. janvārī pieņemtais **“Iepakojuma likums”**.

2002. gada 2. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 139 **“Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas apjomiem un termiņiem, ziņojuma sniegšanas kārtību un veidlapas paraugu”**.

Gadījumi, kad uzņēmumu reģistrāciju veic IVN valsts birojs, noteikti Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2002. gada 14. jūnija rīkojumā Nr. 108 **“Par iepakotāju un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšanu”**.

2002. gadā IVN valsts biroja pamatdarbības virzieni ir:

- veikt paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu;
- realizēt likumā “Par piesārņojumu” IVN valsts birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar A un B kategorijas integrētajām atļaujām piesārņojošai darbībai;
- novērtēt rūpniecisko avāriju risku un pasākumus tā samazināšanai;
- veidot un uzturēt sabiedrībai pieejamas informācijas sistēmas par ietekmes uz vidi novērtējumu, integrētajām atļaujām un atļauju nosacījumiem, rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem, kā arī iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām);
- nodrošināt sabiedrības informēšanu visās IVN valsts biroja pamatdarbības jomās saskaņā ar normatīvajos aktos un Orhusas konvencijā ietvertajām prasībām;
- realizēt likumā “Par iepakojumu” IVN valsts birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar iepakojuma apsaimniekošanu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšanu;
- izskatīt iesniegumus un sūdzības un pieņemt lēmumus tajos gadījumos, kad IVN valsts birojam to deleģē “Ūdens apsaimniekošanas likums”, likums “Par piesārņojumu”, Ministru kabineta noteikumi Nr.14 “Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums”, Ministru kabineta noteikumi Nr.259 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”.

2. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VALSTS BIROJA STRUKTŪRA

Pašlaik IVN valsts biroja pamatdarbības virzienus nodrošina IVN valsts biroja administrācija un četras daļas:

Ietekmes uz vidi novērtējuma nodrošinājuma daļas pamatuzdevums ir organizēt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši likumdošanas prasībām un nodrošinātu ar korektu un reprezentatīvu informāciju gan sabiedrību, gan lēmuma pieņēmējus. Lai to realizētu IVN valsts birojs:

- izvērtē ietekmes novērtējuma dokumentus un reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes sagatavotos sākotnējā izvērtējuma rezultātus, konsultējas ar ieinteresētajām valsts un pašvaldību institūcijām un ekspertiem, nepieciešamības gadījumos veido ekspertu komisiju;
- piedalās sabiedriskajās apspriešanās, apkopo, analizē un izstrādājot darba programmas un atzinumus par darba un noslēguma ziņojumiem izmanto iesniegtās atsauksmes un priekšlikumus;
- izstrādā Darba programmu;
- izvērtē Ietekmes uz vidi novērtējuma darba un noslēguma ziņojumus un sagatavo atzinumu par tiem;
- izstrādā Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja rekomendācijas un obligātās prasības projekta realizācijai, nepieciešamības gadījumā pieņem lēmumu par projekta realizācijas aizliegšanu.

Piesārņojuma novērtēšanas un integrēto atļauju daļa veic likumā "Par piesārņojumu" Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojam deleģētos pienākumus. Daļas darbības pamatvirzieni ir:

- sūdzību par atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem izskatīšana;
- konsultāciju sniegšana reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmējiem;
- sadarbība ar EK Vadlīniju par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem izstrādē;
- piedalīšanās EK izstrādāto vadlīniju par labākajiem pieejamo tehniskajiem paņēmieniem tulkošanā un to pieejamības nodrošināšana Latvijā;
- informācijas sistēmas par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem apkopošana, atjaunošana un uzturēšana un izsniegto integrēto atļauju reģistra izveidošana un uzturēšana.

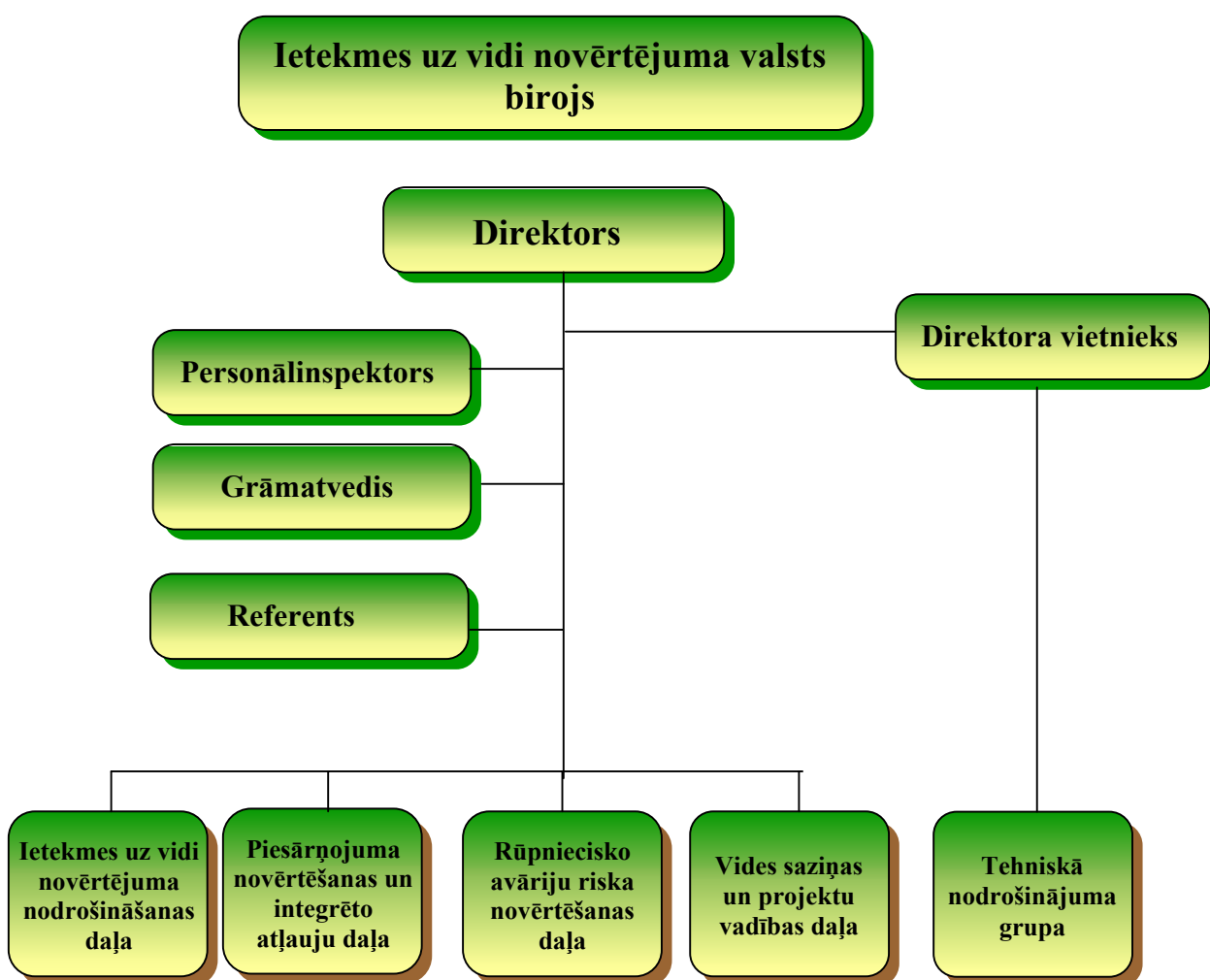
Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas daļa atbilstoši Ministru kabineta noteikumos Nr.259 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" noteiktajam veic rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu, kā arī novērtē un sniedz atzinumus par riska samazināšanas pasākumiem. Lai to realizētu daļa:

- ir atbildīga par rūpniecisko avāriju novēršanas programmu un drošības pārskatu izvērtēšanu atbilstoši reģionālo vides pārvalžu un atbildīgās personas iesniegtajiem dokumentiem;
- sagatavo atzinumus un pieņem lēmumus par iesniegto dokumentu atbilstību noteikumu prasībām un nepieciešamajiem uzlabojumiem vai papildinājumiem tajos;
- informē atbildīgās valsts institūcijas par iespējamajiem draudiem videi vai cilvēku veselībai;

- izmantojot visus iesniegtos dokumentus, nosaka objektus vai objektu grupas, kas var izraisīt “domino” efektu un informē par to uzņēmumus, atbildīgās valsts institūcijas.

Vides saziņas un projektu vadības daļas pamatuzdevums ir organizēt sadarbību ar sabiedrību, valsts un pašvaldību institūcijām, masu medijiem, kā arī darbības koordināciju un informācijas apmaiņu IVN valsts birojā. Daļa ir atbildīga par:

- iesniegumu un sūdzību izskatīšanu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos;
- IVN valsts biroja informatīvo sistēmu veidošanu un uzturēšanu;
- saiknes ar sabiedrību nodrošināšanu un informācijas sniegšanu sabiedrībai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par IVN valsts biroja kompetencē esošiem jautājumiem;
- profesionālās izglītības paaugstināšanas pasākumiem IVN valsts birojā;
- metodisko un citu palīgmateriālu sagatavošanu.

1.attēls. Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja struktūra.

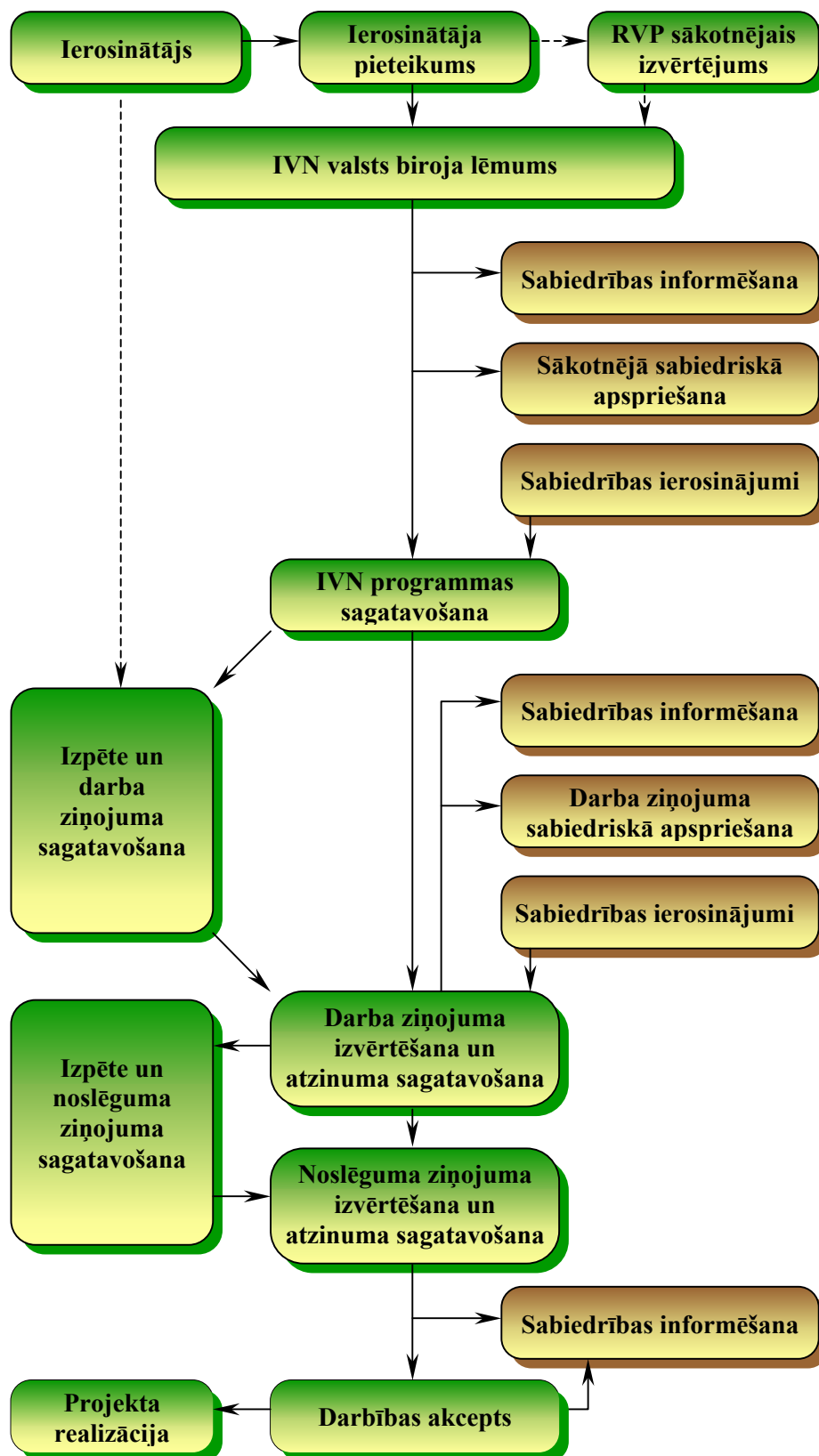
3. IVN VALSTS BIROJA GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES

3.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā

IVN valsts biroja galvenais uzdevums ir nodrošināt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši likumdošanas prasībām, kā arī - lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo ietekmi uz vidi, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu. Lai to izpildītu, IVN valsts birojs:

- pieņem lēmumu par IVN procedūras uzsākšanu un informē par to sabiedrību;
- izstrādā ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, kas ietver vides aizsardzības prasības un noteikumus, kā arī nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumu ietekmes uz vidi novērtējuma turpmākajai veikšanai. Izstrādājot programmu, IVN valsts birojs pamatojas uz paredzētās darbības pieteikumu, ietekmes sākotnējo izvērtējumu, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, ņem vērā sabiedrības, pašvaldības, valsts institūciju un sabiedrības intereses, ieteikumus un sniegto informāciju;
- ir tiesīgs pieaicināt ekspertus ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādāšanai;
- veic atbilstoši šīs programmas prasībām sagatavotā darba ziņojuma izvērtēšanu un sniedz atzinumu par to. Izvērtēšanas procesā tiek pieaicināti nepieciešamie eksperti, lai nodrošinātu vērtējuma profesionalitāti, kā arī tiek ņemti vērā sabiedrības ierosinājumi un atsauksmes;
- sagatavo un sniedz atzinumu par noslēguma ziņojumu. Ja ziņojums neatbilst likumdošanas prasībām, programmai vai nav ņemts vērā IVN valsts biroja atzinums par darba ziņojumu, to var nosūtīt darbības ierosinātajam pārstrādāšanai, norādot novēršamās nepilnības. IVN valsts birojs nosūta atzinumu darbības ierosinātajam, attiecīgajai pašvaldībai, kā arī publicē paziņojumu par to, ka atzinums ir sniegts, un informē par iespējām ar to iepazīties. Atzinumi tiek publicēti IVN valsts biroja mājas lapā (<http://www.vidm.gov.lv/ivnvb/>). Atzinums ietver īsu paredzētās darbības raksturojumu, piedāvāto alternatīvu izvērtējumu un rekomendācijas paredzētās darbības realizācijas projekta turpmākajai izstrādei. Atzinums ietver arī obligātos nosacījumus un turpmākajā projektēšanā veicamos pasākumus, kuri ievērojami, realizējot paredzēto darbību katrā konkrētā vietā. IVN valsts birojs ir tiesīgs aizliegt darbības realizācijas projekta turpmāko izstrādi, ja tā ir pretrunā vai pārkāpj likumus vai citus normatīvos aktus, kā arī ievērojot piesardzības principu, ja tiek prognozēta būtiska ietekme uz vidi. IVN valsts birojs ir atbildīgs par to, lai ietekmes uz vidi novērtējuma procesā tiktu ievērotas visas likumdošanas prasības un normas, tas kontrolē, lai noslēguma ziņojums ietvertu visu nepieciešamo informāciju lēmuma pieņemšanai, lai tajā ietvertā informācija būtu objektīva un reprezentatīva, kā arī sagatavota un vizualizēta saprotamā veidā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma izpildes kvalitātes paaugstināšanai, kā arī reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbības pilnveidošanai, IVN valsts birojs papildus tiešajai ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras organizēšanai, veic šādas funkcijas:

2. attēls. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras shēma.

- koordinē reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbību, lai nodrošinātu vienotu pieeju objektu un paredzēto darbību nelabvēlīgās ietekmes uz vidi novērtēšanā, veicot sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu un tehnisko noteikumu sagatavošanu;
- piedalās reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbā, kopīgi izvērtējot sarežģītāko objektu ietekmi uz vidi;
- veicinot sekmīgu ietekmes uz vidi novērtējuma sistēmas attīstību un darbību, organizē seminārus, praktiskās nodarbības un citus pasākumus;
- informē sabiedrību par paredzētajām darbībām, to iespējamajām ietekmēm uz vidi, nepieciešamajiem šo ietekmju novēršanas vai samazināšanas pasākumiem un iesaista sabiedrību paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtēšanā;
- veido un uztur ietekmes uz vidi novērtējuma informācijas sistēmu un informācijas par ārštata ekspertiem;
- izskata sūdzības par reģionālo vides pārvalžu izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem;
- nodrošina rakstveida paziņojumu par paredzētajām darbībām, kurām var būt būtiska pārrobežu ietekme, sagatavošanu un saskaņošanu ar Vides ministriju un Ārlietu ministriju un nodrošina paziņojumu nosūtīšanu uz valstīm, kuras paredzētās darbības var ietekmēt.

Īpašu uzmanību IVN valsts birojs velta tam, lai tiktu nodrošinātas sabiedrības iespējas saņemt iespējami pilnīgu un reprezentatīvu informāciju par paredzētajām darbībām, vides stāvokli potenciālajās to realizācijas vietās un prognozētajām ietekmēm uz vidi un sabiedrību. Daudz tiek darīts, lai sabiedrību iepazīstinātu ar IVN procesu un veicinātu tās aktīvu iesaistīšanos optimālu lēmumu pieņemšanā.

3.2. Integrētā piesārņojuma novēršanas un kontroles sistēmā

Integrētās piesārņojuma novēršanas un kontroles (IPNK) sistēmas mērķis ir samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā, risinot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojuma ierobežošanas, atkritumu samazināšanas jautājumus, kā arī nodrošināt dabas resursu un enerģijas racionālu izmantošanu.

IPNK ieviešana uzņēmumā veido jauna veida sadarbību starp uzņēmējiem un Latvijas valsts un pašvaldības institūcijām, jo uzņēmumiem tiek izsniegta vienota (integrēta) atļauja, kurā noteikti:

- aizliegumi attiecībā uz noteiktu piesārņojošu vielu emisiju vidē;
- noteiktu piesārņojuma veidu emisijas robežvērtības un limiti;
- prasības enerģijas un dabas resursu racionālai izmantošanai;
- uzņēmuma darbības drošības aspekti;
- prasības atkritumu apsaimniekošanai;
- emisiju kontroles un vides monitoringa nosacījumi.

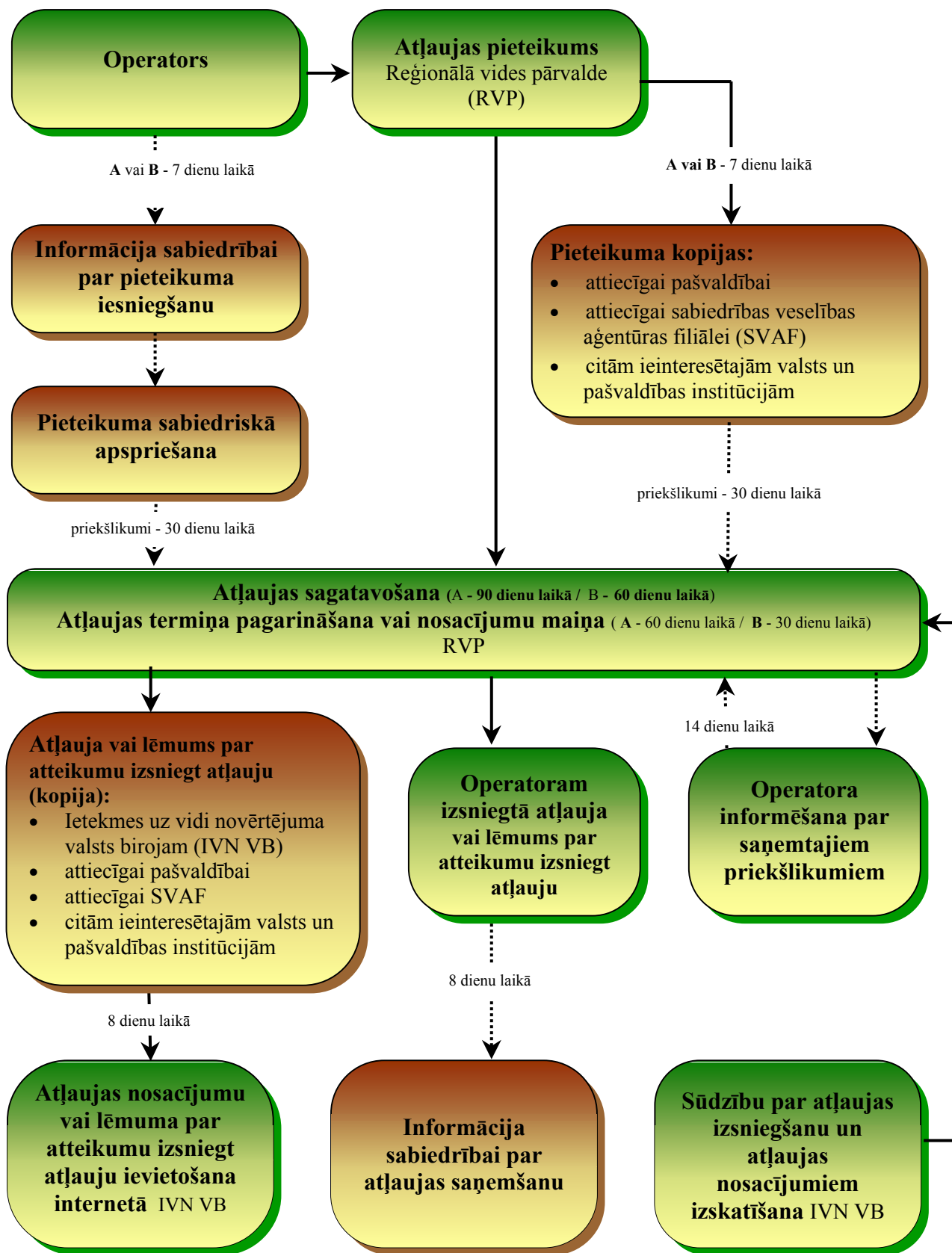
Normatīvajos aktos ir noteiktas integrēto atļauju sagatavošanas, izsniegšanas un kontroles procesā iesaistītās un atbildīgās institūcijas, kā arī definēti institūciju

pienākumi un atbildība. Integrētā piesārņojuma kontroles un novēršanas pasākumi tiek realizēti atbilstoši 3. attēlā dotajai shēmai.

IVN valsts birojs:

- izveido, uztur un atjauno izsniegto A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju reģistru un atļaujas nosacījumu sistēmu, kas bez maksas pieejams jebkurai fiziskai vai juridiskai personai;
- izstrādā metodiskos materiālus reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmumiem, lai nodrošinātu vienotu pieeju pieteikuma iesniegšanas un atļauju izsniegšanas procesā.
- izskata sūdzības par nepietiekamu sabiedrības informēšanu atļaujas izsniegšanas procesā, par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem sakarā ar atļauju nosacījumiem, kā arī par reģionālās vides pārvaldes pieņemtajiem lēmumiem par piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas izpēti vai sanācijas nepieciešamību vai par pētījumu un sanācijas izdevumu segšanu;
- izveido, uztur un atjauno informācijas sistēmu par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā, informē par tiem reģionālās vides pārvaldes un uzņēmēj sabiedrības, sniedz konsultācijas uzņēmējiem, kā arī organizē mācības;
- saskaņo materiālus ar Vides ministriju un Ārlietu ministriju to valstu kompetentās institūcijas informēšanai par atļaujas pieteikumu gadījumos, kad iespējama pārobežu ietekme, informē citas valstis par atļaujas pieteikumu gadījumos, kad iespējama piesārņojuma pārobežu pārnese;
- ievieto normatīvajos aktos noteikto informāciju IVN valsts biroja mājas lapā internetā un nodrošina tās pieejamību sabiedrībai IVN valsts birojā;
- piedalās ES rīkotajos informācijas apmaiņas forumos par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā, sadarbojas ar ārvalstu un starptautiskajām organizācijām, piedalās starpvalstu sadarbības programmās un projektos;
- koordinē Latvijas ekspertu dalību ES izveidotajās tehniskajās darba grupās par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā;

IVN valsts biroja galvenā uzmanība šajā jomā tiek pievērsta informācijas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem apzināšanai un izplatīšanai, kā arī sadarbības sistēmas ar reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmēj sabiedrībām izveidei un pilnveidošanai nodrošinot vienotu pieeju pieteikumu iesniegšanai un integrētās atļaujas sagatavošanai, izsniegto atļauju novērtēšanai un nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanai.

3. attēls. Integrēto atļauju pieteikšanas, izsniegšanas un pārskatīšanas kārtība

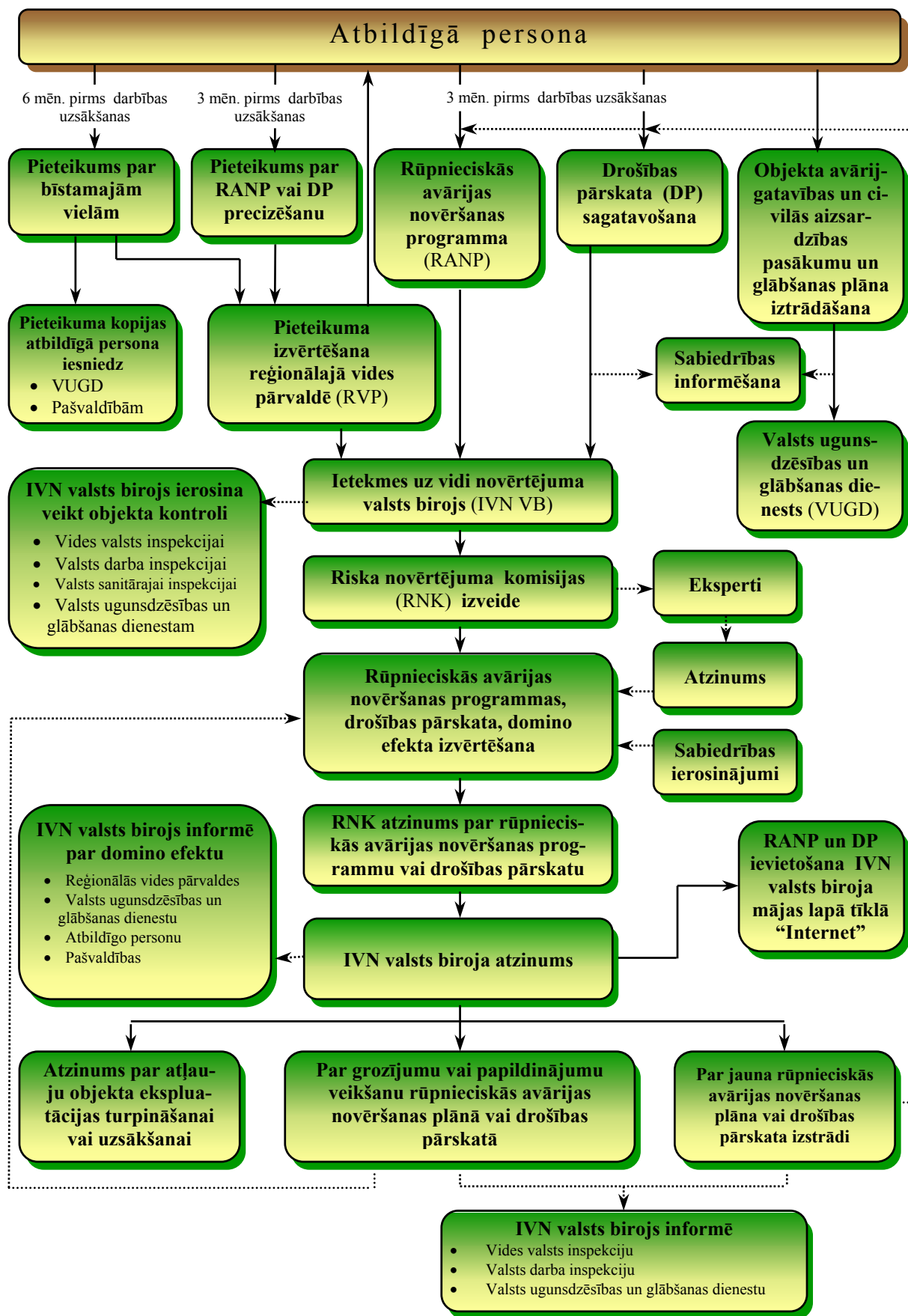
3.3. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un tā novēršanas vai samazināšanas pasākumu mērķis ir nepieļaut, aizkavēt vai mazināt tā kaitējuma iespējamību, ko rūpniecisko avāriju rezultātā ķīmiskās vielas un ķīmiskie produkti tiem piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam.

Atskaites gada otrajā pusē IVN valsts birojs saskaņā ar spēkā stājušos normatīvo aktu (Ministru kabineta noteikumu Nr.259 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”) prasībām uzsāka darbību rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā. Sākotnēji tika izveidota atbilstoša struktūrvienība IVN valsts birojā, apzināti šīs jomas speciālisti – eksperti, kā arī izstrādāts pilotprojekts normatīvajos aktos noteikto pasākumu ieviešanai.

IVN valsts birojs rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā:

- pārrauga rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtības procedūru;
- izveido rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisiju;
- izvērtē uzņēmuma rūpniecisko avāriju novēršanas programmu vai drošības pārskatu;
- sagatavo atzinumu par uzņēmuma rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskata atbilstību normatīvajiem aktiem un objekta ekspluatācijas uzsākšanu vai turpināšanu bez papildu nosacījumiem vai pieņem lēmumu par grozījumiem rūpniecisko avāriju novēršanas programmā (vai drošības pārskatā) vai par jaunas rūpniecisko avāriju novēršanas programmas (vai drošības pārskata) izstrādāšanu, lemj par nepieciešamību apturēt esoša uzņēmuma vai objekta darbību;
- izmantojot pieteikumus, rūpniecisko avāriju novēršanas programmās un drošības pārskatos sniegto informāciju vai citu informāciju un, ja nepieciešams, pieaicinot ekspertus, nosaka objektus vai objekta grupas, kas var izraisīt domino efektu, informē par domino efektu reģionālās vides pārvaldes, glābšanas dienestu, tā objekta, kurš var izraisīt domino efektu vai kuru tas var ietekmēt, atbildīgās personas;
- izskata sūdzības par nepietiekamu sabiedrības informēšanu rūpnieciskā avārijas riska novērtēšanas procesā.
- sniedz informāciju valsts institūcijām un pašvaldībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par bīstamajām vielām, kas atrodas vai var atrasties objektā un nerada rūpnieciskās avārijas risku, par objektiem, kuriem jāizstrādā drošības pārskati, un teritoriju, kuru var ietekmēt šajos objektos iespējamās rūpnieciskās avārijas vai to izraisītie domino efekti;

4. attēls. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procedūra.

- sagatavo ieteikumus par ierobežojumiem teritoriju izmantošanā un citiem riska samazināšanas pasākumiem, kas ieteikti pēc izvērtēšanas vai paredzēti drošības pārskatā vai rūpniecisko avāriju novēršanas programmā;
- ievieto IVN valsts biroja mājas lapā izstrādātās rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un drošības pārskatus.

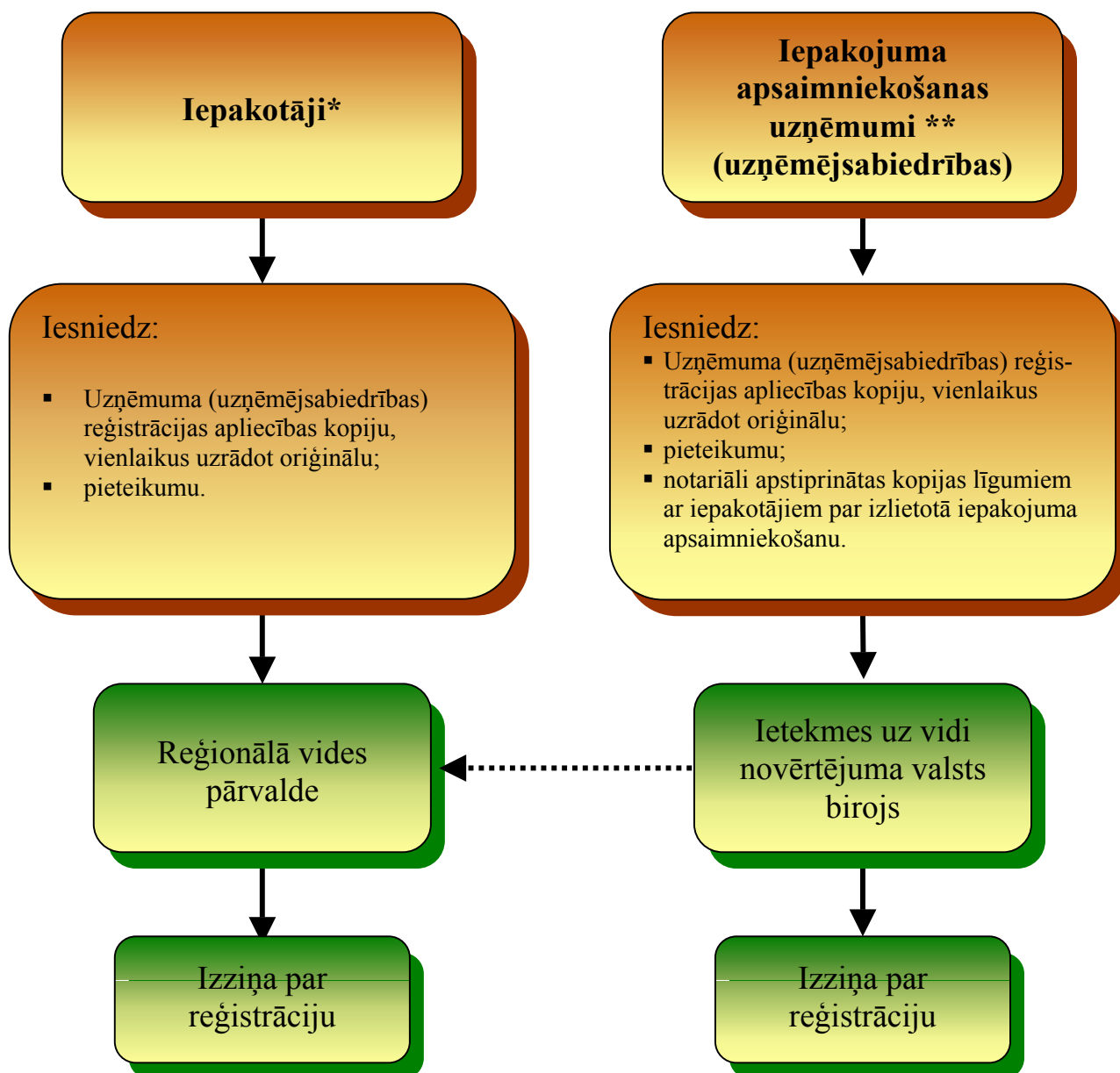
Visi rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un novēršanas pasākumi tiek realizēti saskaņā 4. attēlā doto shēmu.

3.4. Iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēšana

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto IVN valsts birojs 2002. gadā uzsāka reģistrēt iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumus (uzņēmēj sabiedrības), kuru kalendārā gadā radītais apsaimniekotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg. IVN valsts biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- noteiktajā kārtībā izsniegt iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) izziņu par reģistrāciju;
- noteiktajā kārtībā un termiņos pēc iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) reģistrācijas informēt attiecīgās reģionālās vides pārvaldes par iepakotājiem, kuri dibinājuši reģistrēto uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) vai noslēguši līgumus ar reģistrēto iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību);
- saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji.

Normatīvajos aktos noteiktā iepakotāju un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrācijas kārtība attēlota 5. attēlā dotajā shēmā.

5.attēls. Reģistrācijas kārtība uzņēmumiem, kuru izlietotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg gadā.

**Iepakotājs* — preces ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kurš iepakoj precī, kā arī importētājs, kurš importē precī vai produktu iepakojumā.

***Izlietotā iepakojuma apsaimniekošana* — izlietotā iepakojuma savākšana, šķirošana, pārvadāšana, uzglabāšana, reģenerācija (pārstrāde vai enerģijas iegūšana) vai apglabāšana, kā arī minēto darbību plānošana un organizēšana.

4. IVN VALSTS BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS

2002. gadā IVN valsts biroja pamatdarbība bija veltīta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, savu pienākumu izpildei integrēto atļauju izsniegšanas procesā, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā, iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmēju (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēšanai, kā arī vienotas sūdzību un iesniegumu izskatīšanas kārtības izstrādāšanai.

4.1. Ietekmes uz vidi novērtējums.

Pārskata periodā ietekmes uz vidi novērtējums ir uzsākts vai atrodas dažādās izpildes stadijās šādiem projektiem:

Pieņemti lēmumi par IVN procedūras piemērošanu:

1. Autoceļš Ludza – Terehova
2. Dīzeļdegvielas rezervuāra parks Nr. 5, 6, 7, 8 Ventspilī
3. Salaspils kodolreaktora likvidēšana un demontāža
4. Naftas produktu termināls Daugavgrīvā
5. Mazuta rezervuāru parks Ventspilī
6. Ķīmiskās rūpnīcas būvniecība Daugavpilī

Sagatavotas un izdotas IVN programmas:

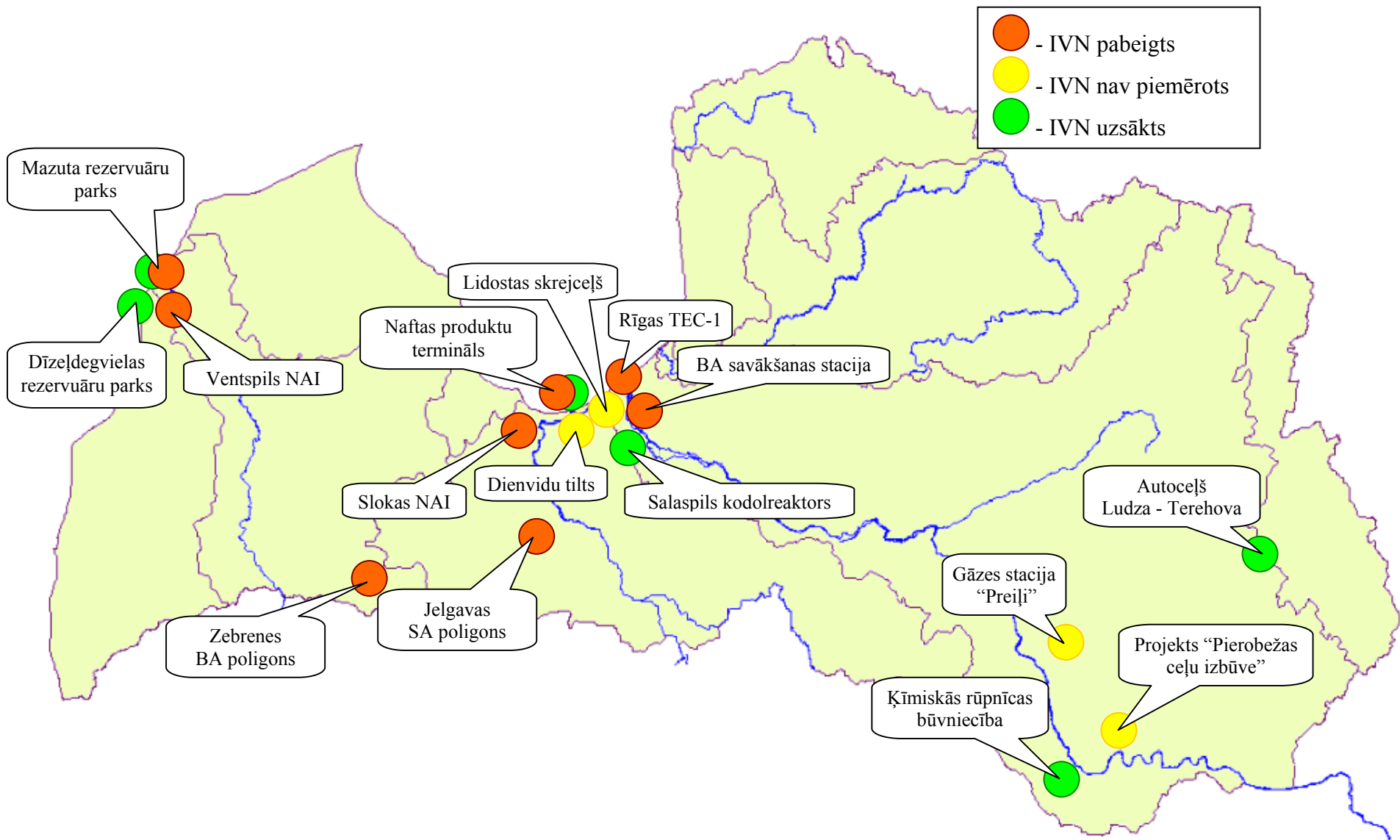
1. Ķīmiskās rūpnīcas būvniecība Daugavpilī
2. Autoceļš Ludza – Terehova
3. Naftas produktu termināls Daugavgrīvā
4. Mazuta rezervuāra parks Ventspilī
5. Salaspils kodolreaktora likvidēšana un demontāža

Izdoti atzinumi par IVN darba ziņojumiem:

1. Ķīmiskās rūpnīcas būvniecība Daugavpilī
2. Daugavas šķērsojums (tilts vai tunelis) Rīgā
3. Slokas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība
4. Naftas produktu termināls Daugavgrīvā
5. Jelgavas reģiona sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons
6. Mazuta rezervuāra parks Ventspilī
7. Ventspils pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība
8. Bīstamo atkritumu savākšanas stacijas izveide
9. Rīgas TEC-1 rekonstrukcija
10. Bīstamo atkritumu apglabāšanas poligons

Izdoti atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumiem:

1. Slokas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība
2. Jelgavas reģiona sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons
3. Ventspils pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība
4. Bīstamo atkritumu savākšanas stacijas izveide
5. Rīgas TEC-1 rekonstrukcija
6. Naftas produktu termināls Daugavgrīvā
7. Mazuta rezervuāru parks Ventspilī
8. Bīstamo atkritumu apglabāšanas poligons

6.attēls. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekti 2002. gadā.

Iepriekšējos gados uzsāktais ietekmes uz vidi novērtējuma process turpinās:

1. Koģenerācijas elektrostacijas būvniecība Liepājā
2. Jaunas celulozes rūpnīcas būvniecība Krustpils pagastā
3. Polietilēntereftalāta ražotnes būvniecība Ventspilī
4. Termoelektrostacijas būvniecība Liepājā

Ietekmes uz vidi novērtējums nav piemērots:

1. VA/S Starptautiskās lidostas "Rīga" skrejceļa pagarinājumam
2. Gāzes vada un gāzes sadales stacijas "Preiļi" būvniecībai
3. Daugavas Dienvidu tilts Rīgā
4. Projektam "Pierobežas ceļu izbūve"

Ietekmes uz vidi novērtējuma process galvenokārt uzsākts saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1.pielikumu, kas kā obligāta prasība ir pārņemts no Eiropas padomes Direktīvas 97/117/EEC "Par sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu" un paplašināts, saskaņojot dažādos vides aizsardzības normatīvos aktus.

Viens no sarežģītākajiem un sabiedriski aktuālākajiem atskaites gada ietekmes uz vidi novērtējuma procesiem bija Naftas produktu termināla Daugavgrīvā ietekmes uz vidi novērtējums, kura laikā saņemts rekordliels iesniegumu, atsauksmju un iesniegto viedokļu skaits – aptuveni 13 tūkstoši, kā arī atklāts jauns kultūras un vēstures piemineklis – Komētforts.

7.attēls. Komētforta nocietinājumi.

Tā kā likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" bez jau minētā pielikuma (kas definē paredzēto darbību veidus, kurām ietekmes uz vidi novērtējums ir obligāts) saskaņā ar Direktīvas 2.pielikumu (kurš Latvijas normatīvajos aktos pašreiz vēl nav pārņemts) paredz arī citus gadījumus, kad darbībām nepieciešams veikt IVN, Latvija IVN likumdošanā ir noteikusi procedūru, kas paredz iespēju reģionālajām vides

pārvaldēm veikt sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu un IVN valsts birojam pieņemt lēmumu par IVN uzsākšanu ikvienai paredzētajai darbībai, kas var radīt būtisku ietekmi uz vidi.

2002. gadā projektu pieteikumiem, kuru darbības jomas un mērogi neatbilda likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. pielikumam, bet kuru realizācija tika klasificēta kā spējīga radīt būtisku ietekmi uz vidi, reģionālo vides pārvalžu speciālisti veica ietekmes uz vidi sākotnējos izvērtējumus. Saņemot ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu dokumentāciju, IVN valsts birojs organizēja ekspertu komisijas materiālu izvērtēšanai, iekļaujot tajās arī reģionālo vides pārvalžu pārstāvjus un atbildīgo ministrijas institūciju pārstāvjus (Vides aizsardzības departaments, Valsts ģeoloģijas dienests, Jūras vides pārvalde, Valsts vides inspekcija). Balstoties uz šo komisiju slēdzieniem un reģionālo vides pārvalžu un projekta ierosinātāja iesniegto informāciju, tika pieņemti lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu.

Pārskata gadā četros gadījumos IVN valsts birojs pieņēma lēmumu nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējumu, vienlaicīgi ierosinot reģionālajai vides pārvaldei izsniegt tehniskos noteikumus, 2002. gada 8.janvāra pieņemto Ministru kabineta noteikumu Nr.14 "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums" noteiktajā kārtībā. Lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu ir ievietoti IVN valsts biroja mājas lapā internetā (adrese: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb>).

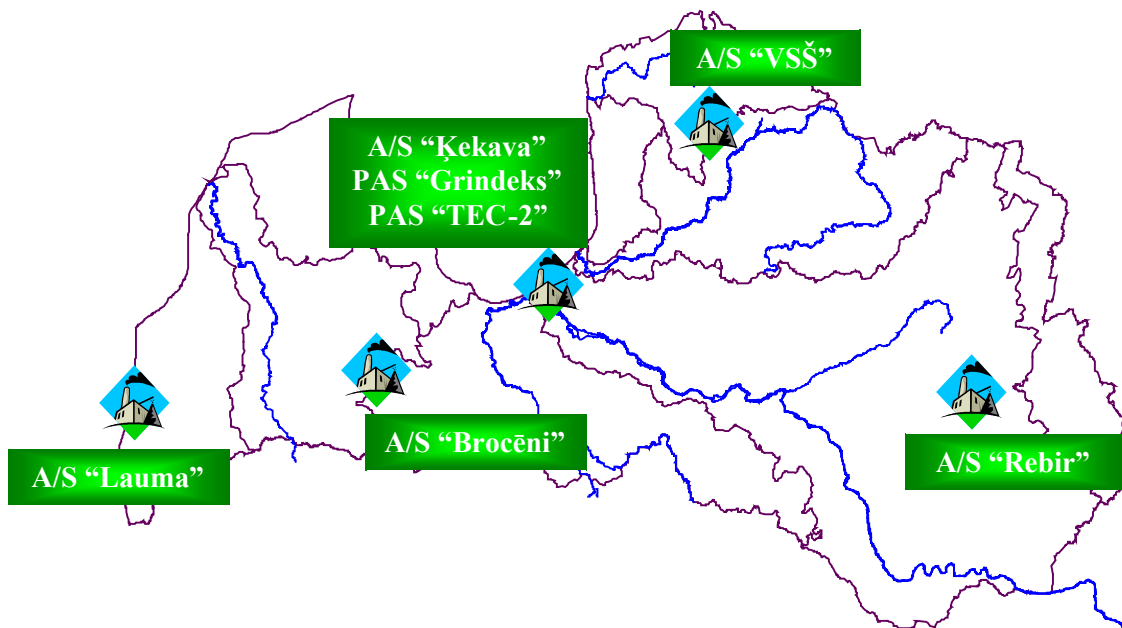
4.2. Piesārņojuma novērtēšana un integrēto atļauju izsniegšana.

Lai nodrošinātu piesārņojuma novēršanu un kontroli, Latvijā uzsākta integrēto atļauju sagatavošana un izsniegšana. Saskaņā ar likumu "Par piesārņojumu" rūpnieciskā ražošana un saimnieciskā darbība tiek iedalīta A, B un C kategorijas piesārņojošajās darbībās.

Izsniegtās atļaujas piesārņojošai darbībai ietver vispusīgu informāciju par uzņēmuma darbību, dabas resursu patēriņu un noteiktajiem patēriņa limitiem. Normatīvajos aktos ir noteikta integrēto atļauju sagatavošanas, izsniegšanas un kontroles kārtība, sabiedrības iesaistīšana un līdzdalība šajos procesos, kā arī iesaistīto un atbildīgo institūciju kompetence.

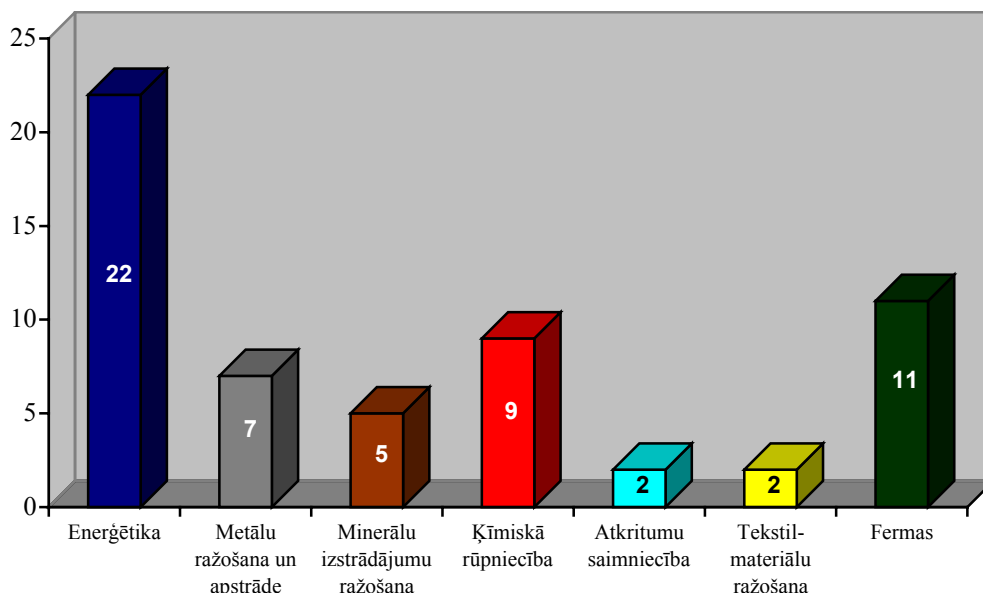
2002. gada laikā tika izsniegtas 7 atļaujas A kategorijas piesārņojošajām darbībām (skat. 8. attēlu). Atļaujas izsniegtas uzņēmumiem:

- ✓ AS "Lauma" (01.02.2002.)
- ✓ AS "Valmieras stikla šķiedra" (31.05.2002.)
- ✓ AS "Rebir" (01.07.2002.)
- ✓ PAS "Grindeks" (29.07.2002.)
- ✓ VAS "Latvenergo" filiālei "Rīgas termoelektrostacijas" TEC – 2 (29.07.2002.)
- ✓ AS "Putnu fabrika "Ķekava"" (29.07.2002.)
- ✓ AS "Brocēni" (20.12.2002.)

8.attēls. Izsniegtās atļaujas A kategorijas piesārņojošajām darbībām

Paralēli informācijas apkopošanai par jau izsniegtajām atļaujām IVN valsts birojs veido pilnu A kategorijas uzņēmumu sarakstu. Saskaņā ar reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju, 2002. gadā A kategorijas uzņēmumu skaits Latvijā sasniedza 58. No tiem visvairāk uzņēmumu darbojas enerģētikas nozarē un lauksaimniecībā (fermas), ievērojams skaits ķīmiskajā rūpniecībā, bet tikai divi A kategorijas uzņēmumi darbojas atkritumu saimniecībā un divi – tekstilmateriālu ražošanā (skat 8. attēlu).

9. attēls. Apzinātie A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi Latvijā.

Informācija par reģistrētajiem A kategorijas uzņēmumiem, kā arī izsniegtajām A un B kategorijas atļaujām un to nosacījumiem ir ievietota IVN valsts biroja mājas lapā internetā, piesārņojuma sadaļā (adrese: <http://www.vidm.gov.lv/ivnvb>).

IVN valsts birojs savā darbībā ir nodrošinājis arī pārējo likumdošanas aktos paredzēto funkciju izpildi. 2002. gadā sakarā ar piesārņojošās darbības atļaujām un reģionālo vides pārvalžu lēmumiem netika saņemtas sūdzības ne no fiziskām, ne no juridiskām personām. Šajā laikā netika iesniegti arī pieteikumi atļauju saņemšanai darbībām, kuru rezultātā varētu rasties ievērojama pārrobežu ietekme vai piesārņojuma pārrobežu pārnese.

Lai uzlabotu un vienkāršotu atļauju izsniegšanu, izstrādātas A un B kategorijas piesārņojošās darbības pieteikuma un atļaujas elektroniskās formas, kā arī C kategorijas piesārņojošās darbības pieteikuma un apliecinājuma elektroniskās formas, kas arī ievietotas IVN valsts biroja mājas lapā internetā.

Neskaitot jau iepriekšminēto, mājas lapas piesārņojuma sadaļa ir papildināta ar atjaunotu shēmu atļaujas saņemšanai A un B kategorijas piesārņojošajām darbībām, kā arī ar saitēm uz tām mājas lapām, kurās ietverta informācija par tīrākas ražošanas tehnoloģijām.

4.3. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana.

Pārskata gadā turpinājās 2001. gada otrajā pusē uzsāktais Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas daļas izveidošanas darbs. Daļas galvenais uzdevums ir 2001. gada 19.jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.259 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" noteikto darbību realizācija.

2002. gadā sekmīgi tika pabeigta pilotprojekta realizācija rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas dokumentācijas aprobācijai atbilstoši Ministru kabineta noteikumu un Seveso II direktīvas prasībām. Projekta ietvaros sagatavoti pieteikuma par bīstamajām vielām objektā paraugi, sadarbībā ar pilotprojektā ietvertajiem uzņēmumiem izstrādāti Metodiskie norādījumi Rūpniecisko avāriju novērtēšanas programmu sākotnējai izvērtēšanai, kas pieejami arī IVN valsts biroja mājas lapā internetā. Vairākos semināros reģionālo vides pārvalžu un citu valsts institūciju speciālisti iepazīstināti ar izstrādātajiem dokumentu projektiem.

Izveidota Rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisija, kura uzsākusi darbu saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto. Komisijas darbā piedalās visu iesaistīto valsts institūciju (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Civilās aizsardzības pārvaldes, Vides ministrijas, Vides valsts inspekcijas, Valsts darba inspekcijas, Sabiedrības veselības aģentūras, attiecīgo pašvaldību un reģionālo vides pārvalžu) pārstāvji. Komisijas personālais sastāvs tiek apstiprināts katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai, nepieciešamības gadījumos tiek pieaicināti atbilstoši speciālisti – eksperti.

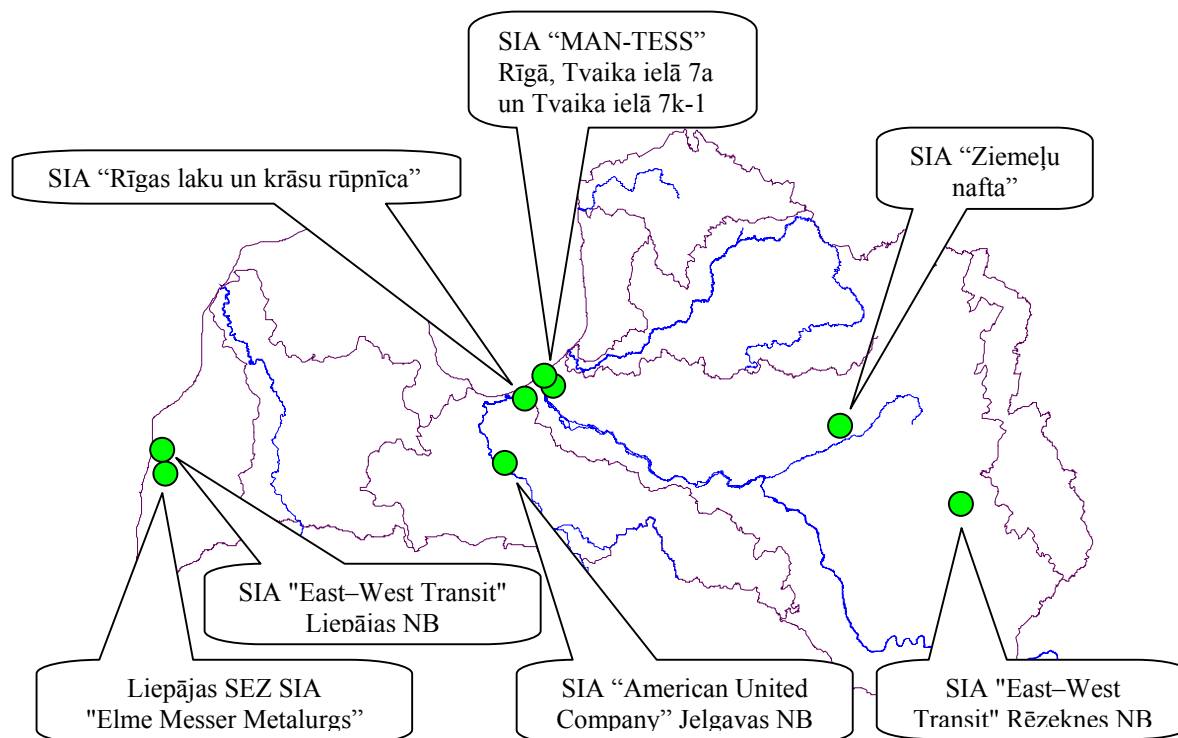
2002. gadā IVN valsts birojā iesniegtas un Rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisijā izskatītas 8 Rūpniecisko avāriju novērtēšanas programmas.

Izvērtēšanai iesniegtas rūpniecisko avāriju novērtēšanas programmas šādiem objektiem:

- 08.11.2002 SIA "East - West Transit", Rēzeknes naftas bāze
- 01.11.2002 SIA "Rīgas laku un krāsu rūpnīca"
- 26.09.2002 Liepājas SEZ SIA "Elme Messer Metalurģs"

- 23.09.2002 SIA "American United Company" Jelgavas naftas bāze
- 03.09.2002 SIA "East - West Transit", Liepājas naftas bāze
- 30.07.2002 SIA "Ziemeļu nafta" Madonas naftas bāze
- 26.07.2002 SIA "MAN-TESS" gaistošo naftas produktu noliktava Rīgā, Tvaika ielā 7a
- 26.07.2002 SIA "MAN-TESS" gaistošo naftas produktu noliktava Rīgā, Tvaika ielā 7k-1

Lai uzlabotu rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas procedūru, intensīvi turpinājās iepriekšējā gadā uzsāktais darbs pie atbilstošu ekspertu apzināšanas

10. attēls. Objekti, kuriem 2002. gadā IVN valsts birojā iesniegtas un izskatītas Rūpniecisko avāriju novēršanas programmas.

Saskaņā ar uzņēmumu atbildīgo personu un reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju izveidots un regulāri tiek aktualizēts to uzņēmumu saraksts, kuriem, pamatojoties uz 2001. gada 19.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.259, noteiktajā kārtībā un termiņos IVN valsts birojā iesniedzamas avāriju novērtēšanas programmas vai drošības pārskati. Šis saraksts, tāpat kā informācija par uzņēmumiem, kuri iesnieguši Rūpniecisko avāriju novēršanas programmas, ievietoti IVN valsts biroja interneta mājas lapā.

Izveidota informatīvā sistēma par uzņēmumiem, kas iesnieguši pieteikumu par bīstamajām vielām objektā un nepakļaujas 2001. gada 19.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.259 prasībām.

Pārskata gadā uzsākta atbildīgo speciālistu piedalīšanās uzņēmumu, kuriem ir jāiesniedz Rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai Drošības pārskati, pārbaudēs, kuras organizē Vides valsts inspekcija.

4.4. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšana.

IVN valsts birojā 2002. gadā tika izstrādāta iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu reģistrācijas kārtība, izveidots iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrs un uzsākta iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācija.

1. tabula

Iepakotāju, kuri noslēguši līgumus ar iepakojuma apsaimniekotājiem, skaits reģionālo vides pārvalžu administratīvajās teritorijās

Reģionālā vides pārvalde	Noslēgto līgumu skaits RVP administratīvajā teritorijā
Daugavpils RVP	9
Jelgavas RVP	15
Lielrīgas RVP	263
Liepājas RVP	7
Madonas RVP	4
Rēzeknes RVP	2
Valmieras RVP	9
Ventspils RVP	10
Kopā:	317

2002. gadā IVN valsts birojā izsniegtas 3 izziņas par iepakojumu apsaimniekošanas uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) reģistrāciju:

- SIA "FEDAK";
- SIA "Zaļā josta";
- BO SIA "Latvijas Zaļais punkts".

Līgumus par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu ar iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām) 2002. gadā ir noslēguši 317 uzņēmumi. Veicot reģistrāciju, IVN valsts birojs apkopo informāciju un informē reģionālās vides pārvaldes par uzņēmumiem, kuri noslēguši līgumus ar iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām).

4.5. Informatīvās sistēmas

Pārskata gadā papildinātas vai izveidotas šādas informatīvās sistēmas:

Ietekmes uz vidi novērtējuma informatīvā sistēma. IVN valsts biroja darbības optimizācijai un pārskatāmības nodrošināšanai tika pilnveidota informatīvā sistēma par ietekmes uz vidi novērtējumu, pašlaik tā ietver divus pamatelementus;

- IVN procedūras dokumentācijas informatīvā sistēmu, kas ir strukturēta atsevišķu projektu ietvaros un iekļauj visus atbilstošos pamatdokumentus (Ietekmes uz vidi novērtējuma programmas, ekspertu apspriežu protokolus, IVN valsts biroja atzinumus sabiedrības atsauksmes u.c.);
- ārštata ekspertu reģistrs kā funkcionāli saistīta patstāvīga sastāvdaļa. Papildinoties IVN valsts biroja funkcijām ar integrēto atļauju un rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas uzdevumu, radās nepieciešamība piesaistīt kvalificētus šo jomu speciālistus. 2002. gadā reģistrs tika papildināts ar jaunu sadaļu – rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas eksperti, kurus potenciāli iespējams iesaistīt uzņēmējsabiedrību sagatavoto drošības pārskatu un rūpniecisko avāriju novērtēšanas programmu vai atsevišķu šo dokumentu sadaļu novērtēšanā.

Izsniegto integrēto atļauju reģistrs. Atskaites gadā tika izveidots atļauju un atļauju nosacījumu reģistrs A un B kategorijas piesārņojošām darbībām. Tāpat IVN valsts birojā tiek uzturēts un papildināts uzņēmumu, kuriem nepieciešams saņemt A kategorijas integrēto atļauju, reģistrs. Izsniegto atļauju un atļaujas nosacījumu reģistrs, ir pieejams IVN valsts biroja mājas lapā internetā.

Rūpniecisko avāriju riska novērtējuma informatīvā sistēma. IVN valsts birojā izveidota informatīvā sistēma par pieteikumiem par bīstamajām vielām objektā. Kopsavilkums par šo informāciju ietverts arī IVN valsts biroja mājas lapā internetā. Sastādīti un regulāri tiek aktualizēti uzņēmumu saraksti, kuriem saskaņā ar 2001. gada 19.jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr.259. noteikto kartību un termiņiem jāiesniedz drošības pārskati un avāriju novērtēšanas programmas, saraksti pieejami IVN valsts biroja mājas lapā.

Iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrs. Paplašinoties IVN valsts biroja pamatdarbības virzieniem, 2002. gadā tika izveidots iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrs, kas sabiedrībai pieejams IVN valsts biroja mājas lapā interneta tīklā. Tāpat izveidots to iepakotāju saraksts, kuri dibinājuši reģistrētos iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumus (uzņēmējsabiedrības) vai slēguši ar tiem līgumus.

4.6. Sadarbība ar citām valsts institūcijām.

Sadarbību ar citām valsts institūcijā IVN valsts birojs realizē visās tā pamatdarbības jomās.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā:

Viens no galvenajiem sadarbības partneriem ir visas reģionālās vides pārvaldes, kurām ir nozīmīga loma ietekmes uz vidi novērtējuma procesā. Reģionālā vides pārvalde, kuras teritorijā ir paredzēts veikt piedāvāto darbību, ietekmes uz vidi novērtējuma procesā iesaistās jau tā sākumstadijā. Īpaši tas attiecas uz tām procedūrām, kurās saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" nepieciešams veikt paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu. Reģionālā vides pārvalde sākotnējā izvērtējuma dokumentāciju iesniedz IVN valsts birojā lēmuma pieņemšanai, tā ir tiesīga ierosināt veikt ietekmes uz vidi

novērtējumu tad, ja sākotnējā izvērtējuma rezultātā konstatē, ka ietekme uz vidi darbības realizācijas rezultātā var būt ievērojama, radīt neatgriezeniskas un būtiskas vides kvalitātes izmaiņas, kā arī tad, ja projekts izsauc aktīvu sabiedrības vai pašvaldību un valsts iestāžu protestu.

Pieņemot lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu, parasti nav iespējami universāli standartveida risinājumi, tādēļ IVN valsts birojs ir veicis virkni izbraukumu uz reģionālajām vides pārvaldēm un konkrētajiem objektiem, pieaicinot ministrijas Vides aizsardzības departamenta, Valsts ģeoloģijas dienesta, Vides valsts inspekcijas, Jūras vides pārvaldes, atbilstošo aizsargājamo teritoriju administrāciju un citu ieinteresēto institūciju pārstāvjus, lai uz vietas novērtētu situāciju, izanalizētu un izvērtētu esošo stāvokli un iespējamās ietekmes. Jāatzīmē, ka šāda prakse palīdz veidot vienotu pieeju reģionos dažādu pieteikumu izvērtēšanā.

Ciešā sadarbībā ar reģionālajām vides pārvaldēm tika izvērtēti visi tie objekti, par kuriem bija dažādi viedokļi par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu un tika rasti risinājumi, kādā veidā nodrošināt vides aizsardzības prasību realizāciju gadījumos, ja ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra netiek piemērota.

Par ikdienas praksi ir kļuvusi sadarbība ar reģionālajām vides pārvaldēm, konsultējot tās vai kopīgi izvērtējot gadījumus par sarežģītāko objektu ietekmi uz vidi.

Visā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras laikā (sagatavojot ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, vērtējot darba un noslēguma ziņojumus), IVN valsts birojs plaši iesaista konkrētajās jomās kompetentās valsts un pašvaldību institūcijas. Kompetentās un ieinteresētās institūcijas pēc IVN valsts biroja uzaicinājuma iesaistās, sniedzot savus priekšlikumus, izstrādājot ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, kā arī atzinumus par sagatavotajiem materiāliem un deleģējot kompetentus speciālistus ekspertus. Ieinteresētās institūcijas ir tiesīgas iepazīties ar sagatavotajiem IVN materiāliem un aktīvi paust savu nostāju IVN gaitā, nosūtot savus priekšlikumus un atsauksmes IVN valsts birojam. Katrā konkrētā gadījumā, vispusīgi izvērtējot iespējamās ietekmētos vides komponentus, tiek noteikts tas institūciju loks, kuras nepieciešams iesaistīt IVN procesā. Vairumā gadījumu tās ir, Vides, Labklājības un Zemkopības ministriju struktūrvienības un tām pakļautās institūcijas - Valsts mežu dienests, Vides veselības aģentūra, Valsts ģeoloģijas dienests, Valsts hidrometeoroloģijas pārvalde, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Zinātņu Akadēmija, kā arī augstākās mācību iestādes un citas institūcijas. Tajā pat laikā jebkurai institūcijai ir tiesības iepazīties ar dokumentiem un izteikt savu viedokli, ja viņas to uzskata par nepieciešamu.

Sagatavojot darba programmu un vērtējot darba un noslēguma ziņojumus, neatņemama procedūras sastāvdaļa ir attiecīgās reģionālās vides pārvaldes iesaistīšana un tās iesniegto priekšlikumu izskatīšana.

Integrēto atļauju sagatavošanas procesā:

Realizējot IVN valsts biroja pienākumus integrēto atļauju sagatavošanas procesā, nepieciešama aktīva sadarbība ar reģionālajām vides pārvaldēm un Vides valsts inspekciju. Lai optimizētu šo procesu, visas iesaistītās valsts institūcijas sadarbojas starptautiskā projekta "Integrētās atļaujas Latvijas uzņēmumiem" ietvaros, tādējādi

nodrošinot informācijas apmaiņu, veidojot sadarbības shēmu un pilnveidojot normatīvo aktu prasības.

Ikdienā tiek sniegtas konsultācijas reģionālo vides pārvalžu speciālistiem, uzņēmumiem un iestādēm par atļauju nosacījumiem un labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā:

Jauna tipa sadarbība ar reģionālajām vides pārvaldēm un virkni citām valsts institūcijām un pašvaldībām izveidota rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas jomā. Pilotprojekta realizācijas gaitā vairākos semināros reģionālo vides pārvalžu speciālisti un citu iesaistīto valsts institūciju pārstāvji tika informēti par normatīvo aktu prasībām, izvērtējot rūpniecisko avāriju risku un tā novēršanas samazināšanas pasākumu atbilstību, kā arī par IVN valsts biroja izstrādāto novērtēšanas kārtību.

Atskaites gada laikā izskatītas 8 uzņēmumu iesniegtās rūpniecisko avāriju novēršanas programmas, attiecīgi izveidotas astoņas komisijas to izvērtēšanai. Komisijas sastāvā tiek ietverti pārstāvji no: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Civilās aizsardzības pārvaldes, Vides ministrijas, Vides valsts inspekcijas, Valsts darba inspekcijas, Sabiedrības veselības aģentūras, kā arī attiecīgajām pašvaldībām un reģionālajām vides pārvaldēm.

IVN valsts biroja darbinieki piedalās dažādu pastāvīgi darbojošos komisiju un padomju darbā:

- Iepakojuma apsaimniekošanas padomē;
- Ūdens resursu aizsardzības padomē;
- Orhhūsas konvencijas ieviešanas koordinācijas grupā;
- Pazemes ūdens krājumu akceptācijas komisijā;
- Dānijas tehniskās palīdzības projekta “Kapacitātes palielināšana – Inspekcija un kontrole Latvijā” uzraudzības grupā;
- dažādās īslaicīgās darba grupās un komisijās.

4.7. Līdzdalība normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā.

IVN valsts birojs savas kompetences ietvaros, aktīvi piedalās normatīvo aktu projektu izstrādāšanā un apspriešanā, regulāri sagatavojot ieteikumus un atsauksmes par šiem projektiem, kā arī piedaloties darba semināros un darba grupās, kas saistītas ar normatīvo aktu projektu sagatavošanu.

Labā sadarbība IVN valsts birojam izveidojusies ar Vides ministrijas Eiropas integrācijas nodaļas un Vides aizsardzības departamenta darbiniekiem normatīvo aktu izstrādē, kuri saistīti ar ietekmes uz vidi novērtējumu, integrētās pieejas piesārņojuma novēršanai un kontrolei ieviešanu un citiem, kuru praktiskajā ieviešanā IVN valsts birojam būs jāpiedalās. Pārskata periodā apzinātas nepilnības un neprecizitātes ar ietekmes uz vidi novērtējumu saistītajos normatīvajos aktos un integrēto pieeju piesārņojuma novēršanā un kontrolē, kā rezultātā tika sagatavoti un iesniegti Vides ministrijā priekšlikumi grozījumiem likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un

likumā "Par piesārņojumu". Tika sagatavoti un iesniegti Vides ministrijā priekšlikumi Ministru kabineta noteikumu projektam par "Par A, B un C kategorijas piesārņojošo darbību pieteikšanas un A un B kategorijas atļauju izsniegšanas kārtību".

Liela uzmanība IVN valsts birojā tiek veltīta vienotu vides aizsardzības prasību iestrādāšanai normatīvajos aktos. IVN valsts biroja pārstāvji piedalījušies darba grupu darbā un izstrādājuši priekšlikumus "Noteikumu par teritorijas plānojumam" projektam, Ministru kabineta noteikumu "Likuma "Par dabas resursu nodokli" atsevišķu normu piemērošanas kārtība" grozījumu projektam, Ministru kabineta noteikumu "Par operatora veiktā monitoringa kārtību un piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai" projektam. Atskaites gadā regulāri saņemtas, analizētas un sagatavotas atsauksmes par normatīvo aktu projektiem, kurus IVN valsts birojā nosūta normatīvā akta sagatavotāji vai Vides ministrija.

4.8. Pasākumi, kas veikti pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un to rezultāti

Viens no IVN valsts biroja darbības pamatuzdevumiem ir maksimāli objektīvas, pilnīgas un precīzas informācijas sagatavošana pašvaldībām vai valsts institūcijām, kuras pieņem gala lēmumu par paredzētās darbības akceptu. Šī uzdevuma izpildes nodrošināšanai IVN valsts birojs:

- veidoja katra projekta ārštata ekspertu grupas tā, lai tajās iekļautu zinošus un pieredzējušus ekspertus, kas nodrošinātu visu programmas sadaļu sagatavošanu un ietekmes uz vidi ziņojumu jomu analīzi un izvērtēšanu. Lai panāktu lielāku skaitu speciālistu iesaistīšanu, tika praktizēta daļēja ekspertu nomaiņa ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitā: vairākos gadījumos novērtējuma programmas izstrādāja un sagatavotos darba un noslēguma ziņojumus izvērtēja dažāda sastāva ekspertu grupas;
- ietekmes uz vidi novērtējuma programmu izstrādāšanas un darba ziņojumu izvērtēšanas kvalitātes paaugstināšanai tika organizēti ārštata ekspertu izbraukumi uz paredzētajām projektu realizācijas vietām;
- darba ziņojumu analīzes gaitā pastiprināta uzmanība tika pievērsta tajos ietvertās informācijas objektivitātes izvērtēšanai. Šaubu gadījumos tika organizēti izbraukumi informācijas pārbaudei.

Lai nodrošinātu iespēju sabiedrībai iegūt informāciju par visām IVN valsts biroja darbības sfērām, 2002. gada laikā tika pārveidota un papildināta IVN valsts biroja mājas lapa internetā. Tajā, pārskatāmā un sabiedrībai saprotamā formā atspoguļota informācija par IVN valsts biroja pamatdarbības sfērām, to saistību ar Latvijas vides aizsardzības politikas mērķiem un to realizāciju, par paveikto ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, kā arī par savu pienākumu izpildi integrēto atļauju izsniegšanas procesā, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā, kā arī iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijā.

Stājoties spēkā 2002. gada 9.janvāra "Iepakojuma likumam", kas paplašina IVN valsts biroja pamatdarbības uzdevumus, mājas lapa tika papildināta ar sadaļu par iepakojuma apsaimniekošanu. Pašlaik IVN valsts biroja mājas lapā ir sadaļas par

ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojuma novērtēšanu, integrēto atļauju izsniegšanu, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu un iepakojuma apsaimniekošanu.

Sadaļā par ietekmes uz vidi novērtējumu ir iekļauta informācija par likumdošanu un tās attīstību Latvijā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, par lēmumiem par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu, pabeigtajiem un vēl veicamajiem ietekmes uz vidi novērtējumiem, kā arī ar IVN valsts biroja sagatavotajiem atzinumiem par pabeigtajiem projektiem.

Sadaļā par integrēto pieeju piesārņojuma samazināšanai iekļauta informācija par normatīvajiem aktiem, kuri regulē integrēto atļauju izsniegšanas procesu, ES normatīvajiem aktiem šajā jomā, labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, atļauju izsniegšanas procedūru, izsniegto atļauju (A un B kategorijas) un atļaujas nosacījumu reģistrs, uzņēmumu saraksts, kuriem jāsaņem A kategorijas atļaujas.

Sadaļā par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu iekļauta informācija par normatīvajiem aktiem, kas regulē darbības šajā jomā, to saistību ar citiem vides aizsardzības normatīvajiem aktiem un harmonizāciju ar Eiropas Savienības prasībām, procesa būtības aprakstu un procedūras shēmu, uzņēmumu, kuriem jāiesniedz rūpniecisko avāriju novēršanas plāns un uzņēmumu, kuriem jāiesniedz drošības pārskats, sarakstu, ar atzīmēm par minēto dokumentu iesniegšanas laiku IVN valsts birojā un lēmuma pieņemšanas laiku.

Sadaļā par iepakojuma apsaimniekošanu var iepazīties ar sfēras būtības aprakstu, to reglamentējošo Latvijā spēkā esošo normatīvo aktu apskatu, saistību ar citiem vides aizsardzības normatīvajiem aktiem un harmonizāciju ar Eiropas Savienības prasībām, procedūras shēmu un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu reģistru.

Katra sadaļa ir papildināta ar aktīvajām saitēm par atbilstošām Eiropas Padomes struktūrām un institūcijām, kā arī saitēm ar mājas lapām, kurās iespējams iegūt papildus informāciju. Mājas lapa tiek sistemātiski pilnveidota un aktualizēta. Ņemot vērā, ka par šiem jautājumiem bieži interesējas arī potenciālie ārzemju investori, mājas lapa ir veidota kā latviešu, tā arī angļu valodā.

Lai padarītu publiski pieejamus Eiropas Savienības ekspertu izstrādātos labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP) dažādām tautsaimniecības un ražošanas nozarēm, IVN valsts birojs 2002. gadā ir ievietojis savā mājas lapā 8 jaunus LPTP aprakstus angļu valodā. Lai vietējiem speciālistiem atvieglotu darbu ar šiem materiāliem, mājas lapā ievietoti arī minēto LPTP kopsavilkumi latviešu valodā.

IVN valsts biroja rīcībā ir publikācija "Ietekmes uz vidi novērtējums", kas gatavota kā informatīvs materiāls ietekmes uz vidi novērtējuma procesa dalībniekiem, vides zinību studentiem un citiem interesentiem un kurā izmantojot IVN valsts biroja pieredzi skaidroti ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanas kritēriji, aprakstīts IVN process, raksturojot ietekmes vērtējumu dažādās vidēs, definējot iesaistītos dalībniekus, normatīvo aktu bāzi un citus ar ietekmes uz vidi vērtējumu saistītos jautājumus. Tāpat ir sagatavots izdales materiālu komplekts, par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru un to regulējošiem normatīvajiem aktiem, kā arī plašai sabiedrībai sagatavots materiāls, īsas brošūras veidā, kurš populāri skaidro ietekmes uz vidi novērtējuma būtību un nepieciešamību. Pamatdokumenti: 1998. gada

14.oktobra likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 1999. gada 15.jūnija pieņemtie noteikumi Nr.213 “Kārtība, kādā vērtējama ietekme uz vidi” izdoti arī angļu valodā un ir pieejami interesentiem.

2002. gadā sniegtas konsultācijas, sagatavoti informatīvie materiāli un koordinēti organizatoriskie pasākumi dažādiem semināriem. IVN valsts biroja speciālisti kā lektori piedalījušies dažādos apmācības semināros un mācībuursos izglītības iestādēs, Vides ministrijas un citu valsts un pašvaldības institūciju organizētos semināros, tādējādi popularizējot un izplatot zināšanas par ietekmes uz vidi novērtējuma procesu un tā vietu vides aizsardzības sistēmā.

Darba kvalitātes līmeņa paaugstināšanas nolūkos uzsākts fundamentāls darbs iesaistīto dalībnieku informēšanā, apmācībā un konsultēšanā, jo uzdevumu izpilde vides aizsardzības sektorā ir pasākumu komplekss, kura rezultāts ir atkarīgs no visu pušu - valsts pārvaldes institūciju, pašvaldību, sabiedrības, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju saskaņotas darbības risinājumu izstrādē un lēmumu pieņemšanā, balstoties uz objektīvi apkopotu un analizētu informāciju.

2002. gadā turpinājās darbs pie IVN atzinumā iekļauto prasību un priekšnoteikumu izpildes uzraudzības sistēmas izveides, kā arī metodiskā palīgīdzekļa izstrādes reģionālajām vides pārvaldēm sākotnējā izvērtējuma veikšanai un ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanai.

Piesārņojuma novērtēšanas jomā sagatavotas rekomendācijas uzņēmumiem pieteikumu sagatavošanai integrētajām atļaujām, kā arī izstrādāts metodisks palīgīdzeklis reģionālajām vides pārvaldēm integrēto atļauju izsniegšanai.

Ir pilnveidots un uzlabots rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas dokumentācijas apstrādei izmantotais programnodrošinājums un izstrādāts metodiskais materiāls riska novērtēšanas dokumentācijas sagatavošanai un izvērtēšanai.

11. attēls. IVN valsts biroja rīkotais seminārs reģionālo vides pārvalžu speciālistiem.

Sakarā ar to, ka 2002. gada 8. janvārī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.14 "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums", kas paredz kārtību, kādā nepieciešamības gadījumā tiek sniegta pamatinformācija par optimāliem tehnoloģiskiem risinājumiem, ietekmes uz vidi samazināšanas pasākumiem un vides monitoringa nosacījumu izstrādi, 2002. gada 13. jūnijā IVN valsts birojs rīkoja semināru reģionālajām vides pārvaldēm "Par ietekmes uz vidi novērtējuma un tehnisko noteikumu izsniegšanas nodrošināšanu". Darba izpildes kvalitātes līmeņa paaugstināšanas nolūkos 2002. gada 8. novembrī tika rīkots vēl viens seminārs – "Par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa pilnveidošanu".

Semināru ciklā par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu un samazināšanas pasākumiem, 2002. gadā uzņēmumu un reģionālo vides pārvalžu pārstāvjiem tika rīkoti divi semināri – "avārijas novēršanas programmas sagatavošana" un "drošības pārskatu sagatavošana".

Turpinās darbs pie vienotas sūdzību un iesniegumu par sabiedrības iesaistīšanu, reģionālo vides pārvalžu izdoto atļauju nosacījumiem, kā arī citām IVN valsts birojam deleģētām jomām izskatīšanas metodoloģijas izstrādes. Liela nozīme ir informācijas centra par ietekmes uz vidi novērtējumu, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu, integrēto piesārņojuma atļauju izsniegšanu, labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem un iepakojuma apsaimniekotāju reģistrāciju darba uzlabošanas pasākumiem papildinot pieejamo materiālu un informācijas klāstu un nodrošinot speciālistu apmācību.

4.9. Sabiedrības aptauju rezultāti un saikne ar sabiedrību

Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroja darbība ir vērsta uz sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu. Savā darbībā IVN valsts birojs ievēro normatīvajos aktos noteikto sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru un Orhusas konvencijas prasības.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā sabiedrības informēšana par plānotajām darbībām, to potenciālo ietekmi uz vidi, kā arī sabiedrības iesaistīšana novērtēšanā un lēmuma pieņemšanā ir nozīmīgs posms. Sabiedrība visā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā kā viens no līdztiesīgiem procesa dalībniekiem var iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli par konkrēto darbības realizācijas vietu un izmantoto tehnoloģiju atbilstību, kas tiek ņemts vērā, gatavojot IVN pētījumu programmas un IVN valsts biroja atzinumus par darba un noslēguma ziņojumiem, kā arī nosacījumus darbības veikšanai.

Līdz šim vislielākā sabiedrības atsaucība bijusi apspriežot Daugavgrīvas naftas termināla būvniecības ieceri, kad tika saņemti vairāk kā trīspadsmit tūkstoši atsauksmju un ierosinājumu. Tomēr kopumā vēl vērojama iedzīvotāju samērā inerta attieksme, it sevišķi ietekmes uz vidi novērtējuma procesa sākuma stadijā, piemēram, sabiedriskajā apspriešanā par bīstamo atkritumu pārkraušanas stacijas ierīkošanu Rīgā neieradās neviens sabiedrības pārstāvis. Savukārt nereti sabiedrības aktivitātes sākas

pēc ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras pabeigšanas un lēmuma pieņemšanas, kā tas notika Bīstamo atkritumu sadedzināšanas stacijas ierīkošanas gadījumā.

Latvijas likumdošanas aktos par ietekmes uz vidi novērtējumu noteiktas obligātās minimālās prasības sabiedrības informēšanai. Darbības ierosinātāji ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitā, likumā noteiktajā kārtībā nodrošinot sabiedrībai informācijas pieejamību un iespēju izteikt savu attieksmi, nevar garantēt sabiedrības līdzdalību. Acīmredzot nepieciešams noteikt stingrākas prasības sabiedrības informēšanas pasākumiem, izmantotajiem informēšanas līdzekļiem, apjomam, saturam un biežumam. Tomēr pozitīva rezultāta sasniegšanai nepieciešama arī sabiedrības atsaucība un ieinteresētība piedalīties vides politikas mērķu sasniegšanā.

IVN valsts biroja darbinieki ir piedalījušies visās sabiedriskajās un sākotnējās sabiedriskajās apspriešanās, kā arī ir nodrošinājuši projekta ierosinātāja darbību normatīvajos aktos paredzēto sabiedrības informēšanas pasākumu izpildē. Normatīvo aktu prasību neizpildes gadījumos ir pieprasīti papildus sabiedrības informēšanas pasākumi vai arī atkārtotas sabiedriskās apspriešanas. Visa informācija par ietekmes uz vidi novērtējumu tā veikšanas gaitā ir plaši pieejama sabiedrībai un pašvaldībām, tādējādi nodrošinot atklātību un dialoga iespējas par veiksmīgākā risinājuma izvēli.

12. attēls. Sabiedriskā apspriešana par ķīmiskās rūpnīcas būvniecību Daugavpilī.

Atskaites periodā IVN valsts birojs regulāri sadarbojās ar projektu ierosinātājiem, lai pilnveidotu sabiedrības informēšanas darba kvalitāti: tika gatavoti papildus informatīvie materiāli vietējai presei un izdales materiāli sabiedriskajām apspriešanām, tika pilnveidota ietekmes uz vidi darba ziņojumu populāri zinātnisko kopsavilkumu struktūra.

IVN valsts biroja aktivitāšu popularizēšana sabiedrībā tika veikta ne tikai piedaloties projektu sākotnējās un sabiedriskajās apspriešanās, bet arī regulāri sniedzot konsultācijas IVN valsts biroja apmeklētājiem un intervijas masu mēdiju pārstāvjiem.

Regulāri informācija par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitu tiek publicēta avīzē "Latvijas Vēstnesis" un žurnālā "Vides Vēstis".

Savas darbības ietvaros IVN valsts birojs aktīvi sadarbojas ar pašvaldībām, uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotājiem, popularizējot IVN valsts biroja darbības rezultātus arī plašā sabiedrībā. IVN valsts biroja darbinieki ir lasījuši lekcijas dažādos semināros, uzstājušies ar ziņojumiem virknē pašvaldībās, snieguši intervijas masu medijiem, kā arī gatavojuši rakstus presei.

Saņemtie sabiedrības, pašvaldību, vides konsultāciju firmu un ekspertu priekšlikumi par ietekmes uz vidi novērtējuma ieviešanas gaitu un IVN valsts biroja darbību tiek apkopoti un analizēti, daļa no tiem izmantoti IVN valsts biroja darbības, kā arī normatīvo aktu pilnveidošanai.

4.10. Darbs ar iesniegumiem, sūdzībām un priekšlikumiem

Kā viens no saiknes ar sabiedrību nodrošināšanas mehānisma posmiem ir atgriezeniskās saites radīšana vides aizsardzības politikas mērķu sasniegšanas procesā. Virkne Latvijā spēkā esošo normatīvo aktu, tai skaitā vides sektorā, paredz ikvienam sabiedrības pārstāvim gan iespēju saņemt informāciju, gan kā līdztiesīgam procesu dalībniekam iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli. Latvijā iedzīvotāju tiesības vērsties valsts institūcijās ar iesniegumiem, sūdzībām vai priekšlikumiem nosaka likums "Par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldību institūcijās". Ar konkrētiem normatīvajiem aktiem pienākums izskatīt šādus iesniegumus sūdzības un priekšlikumus deleģēts arī IVN valsts birojam. Tie ir:

- 2002. gada 12. septembra "Ūdens apsaimniekošanas likums";
- 2001. gada 15. marta likums "Par piesārņojumu";
- 2001. gada 19. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.259 "Par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un tā samazināšanas pasākumiem";
- 2002. gada 8.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.14. "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums".

Balstoties uz šo deleģējumu, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos IVN valsts birojā iesniegtie iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi tiek kompetences ietvaros un normatīvajos aktos noteiktajos termiņos izskatīti, pieņemti lēmumi un sniegta iesniedzējam atbilde. Lai uzlabotu IVN valsts biroja darba kvalitāti šajā jomā, 2002. gadā izstrādāta iekšējā darba instrukcija par sūdzību un iesniegumu izskatīšanas kārtību IVN valsts birojā.

4.11. Personāla izglītošana un kvalifikācijas celšana

Nemot vērā, ka ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra tika ieviesta Latvijā tikai sākot ar 1999. gadu, bet integrēto atļauju izsniegšana un rūpniecisko avāriju riska novērtēšana atskaites gadā ir tikai uzsākta, lielu uzmanību IVN valsts birojs velta ārvalstu pieredzes apgūšanai. Galvenokārt tiek iepazīta tuvāko kaimiņvalstu -

Lietuvas, Igaunijas un vairāku Ziemeļvalstu situācija un pieredze ietekmes uz vidi novērtējuma, integrēto atļauju izsniegšanas un rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā. Vairāki darbinieki ir piedalījušies mācību semināros unursos ārvalstīs, apgūstot ES likumdošanu, integrēto pieeju piesārņojuma un rūpniecisko avāriju riska novērtēšanai un novēršanai.

Tā kā, harmonizējot Latvijas likumdošanu ar ES direktīvu prasībām, Latvijā paredzēts ieviest stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kā arī brīvprātīgo vides pārvaldības un audita sistēmu (EMAS), šajā procesā iesaistot IVN valsts biroju, vairāki speciālisti piedalījās semināros un apmācības projektos šajās jomās.

Trīs speciālisti piedalījušies Latvijas atkritumu apsaimniekotāju asociācijas un Lundas universitātes organizētajā apmācības kursā “Ilgtspējīga attīstība un atkritumu saimniecība pašvaldībām”.

Lai uzlabotu IVN valsts biroja darbu kopumā, personāla kvalifikācija tika paaugstināta arī citās, ar ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ieviešanu saistītās, jomās. Vairāki IVN valsts biroja darbinieki papildina svešvalodu zināšanas, darbinieki regulāri apmeklē ministrijas un tās struktūrvienību rīkotos mācību seminārus.

Lai nodrošinātu jaunākās zinātnes un tehnikas atziņu ietveršanu IVN valsts biroja informācijas un konsultāciju centrā, IVN valsts biroja darbinieki ir apmeklējuši virkni izstāžu un mācību seminārus Latvijā un ārzemēs, kur ir iepazinušies ar jaunākajiem sasniegumiem dažādās vides aizsardzības jomās.

5. PROGNOZES UN PLĀNI

2003. gadā IVN valsts birojs turpinās darbības pilnveidošanu visās pamatdarbības jomās, nodrošinot darbības optimizāciju un paaugstinot darba kvalitāti. Ņemot vērā IVN valsts biroja darba specifiku, nav iespējams prognozēt darbības intensitāti, kvantitatīvi novērtējot ietekmes uz vidi novērtējumu skaitu, kā arī novērtējamo objektu skaitu saistībā ar rūpniecisko avāriju novēršanu vai integrēto atļauju izsniegšanu. Izvērtējamo projektu un uzņēmumu skaits lielā mērā ir atkarīgs no ekonomiskās situācijas valstī un uzņēmējdarbības aktivitātes. Līdz ar to IVN valsts biroja prognozējamā darbības daļa ir saistīta ar pasākumiem darba kvalitātes uzlabošanā un darbības uzsākšanu jaunajās darbības jomās, kuras tiek deleģētas IVN valsts birojam saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un brīvprātīgās vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanas jomās.

2003. gadā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā galvenā uzmanība tiks pievērsta darba kvalitātes uzlabošanai sabiedrības informēšanas jomā, pilnveidojot Orhusas konvencijas prasību pilnīgu ievērošanu visās IVN valsts biroja pamatdarbības jomās, konsultāciju uzņēmējiem un sabiedrības pārstāvjiem uzlabošanas jomā, kā arī sabiedrības izglītošanai un informēšanai. Plānots organizēt semināru sabiedriskajām organizācijām un masu mediju pārstāvjiem par IVN nozīmi piesārņojuma novēršanas un riska samazināšanas pasākumu realizācijā, kā arī sagatavot un izdot bukletu par Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroju, tā darbības jomām un kompetenci. 2003. gadā paredzēts aktivizēt sadarbību ar reģionālajām vides pārvaldēm, sniedzot palīdzību sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras pilnveidošanai un tās kvalitātes uzlabošanai, plānoti IVN valsts biroja un RVP darba semināri par ietekmes sākotnējo novērtējumu veikšanu un tehnisko noteikumu sagatavošanu paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums.

Integrētās pieejas piesārņojuma kontroles jomā galveno uzmanību plānots pievērst informācijas apkopošanai par starptautisko darba grupu veikto darbu par labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) izstrādi un LPTP vadlīniju informatīvā nodrošinājuma pilnveidošanu. Šajā jomā plānotas konsultācijas, semināri un informatīva bukleta sagatavošana, kā arī normatīvo, rekomendējošo un metodisko materiālu bibliotēkas papildināšana un aktualizēšana, informācijas un konsultāciju centra darbības uzlabošana un aktivizēšana.

Saistībā ar rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu prognozējams liela apjoma darbs novērtējot papildinātās vai pārstrādātās rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un sagatavojot par tām slēdzienus, kā arī novērtējot iesniegtos Drošības pārskatus un rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un sagatavojot par tām slēdzienus. Lielu uzmanību plānots pievērst speciālistu informēšanai un apmācībai, lai uzlabotos iesniegto Rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmu un Drošības pārskatu kvalitāte. Šajā jomā tiks organizēts informatīvi metodisko semināru cikls rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas sistēmas un tās atsevišķu elementu ieviešanai. Drošības pārskatus vai rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un to izvērtējuma rezultātus paredzēts ievietot interneta mājas lapā. Plānota piedalīšanās Vides valsts inspekcijas komisijas uzņēmumu, uz kuriem attiecas vai varētu attiekties prasības par rūpniecisko avāriju risku novērtēšanu un samazināšanu, kompleksajās pārbaudēs.

2003. gadā IVN valsts birojam pakāpeniski jāapgūst divas jaunas darbības jomas – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un vides pārvaldes un audita brīvprātīgā sistēmas (EMAS). EMAS ieviešanā IVN valsts birojs “Vides aizsardzības likumā” noteikta kā institūcija, kura atbildīga par uzņēmumu reģistrāciju un vides verificētāju sertifikāciju. 2003. gada laikā izstrādājami normatīvo aktu projekti, kas atbilstoši ES Regulas EK Nr. 761/2001 “Ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS)” prasībām nosaka kārtību, kādā uzņēmumi tiek reģistrēti EMAS sistēmā, jāizveido EMAS reģistrēto uzņēmumu informatīvā sistēma un jāizstrādā ES Komisijas informēšanas sistēma. Analogi jāizstrādā normatīvo aktu projekti, kas nosaka vides verificētāju sertifikācijas kārtību un ES Komisijas informēšanas kārtību.

IVN valsts birojā veicama atbildīgo darbinieku izglītošana EMAS jomā un izstrādājama un uzsākama uzņēmēju un uzņēmējsabiedrību, kā arī sabiedrības informēšana un izglītošana šajā jomā.

2003. gadā tāpat izstrādājama informācijas pakete par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, tā mērķiem un uzdevumiem, procedūru un ieviešanas kārtību Latvijā.

Turpināma metodiskās palīdzības sniegšana reģionālo vides pārvalžu speciālistiem, to konsultēšana visās IVN valsts biroja pamatdarbības jomās, semināru un apmācības programmu izstrādāšana un semināru organizēšana, plaša IVN valsts biroja speciālistu piedalīšanās dažādos semināros un apmācības programmās, sniedzot informāciju un sagatavojot skaidrojošas un izglītojošas lekcijas.

Ņemot vērā nozīmīgās izmaiņas un papildinājumus, IVN valsts biroja darbībai 2003. gadā izstrādājams jauns IVN valsts biroja nolikuma projekts.

6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

6.1. Aktīvi un pasīvi

2. tabula

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

Nr. p.k.	Rādītāji	Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	78866	78424
1.1.	Ilgtermiņa ieguldījumi	55455	68828
1.2.	Apgrozāmie līdzekļi	23411	9596
2.	Pasīvi:	78866	78424
2.1.	Pašu kapitāls	77136	72088
2.2.	Kreditori	1730	6336

6.2. Valsts pamatbudžeta līdzekļu izvietojums

3. tabula

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izvietojums (latos)

Nr. p.k.	Rādītāji	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	103617	158663	154976
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	85955	140663	140663
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	17662	18000	14313
2.	Izdevumi (kopā):	103617	158663	154976
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā):	94317	134963	131276
2.1.1.	Atalgojumi	46972	68848	68848
2.1.2.	Komandējumi	3985	7532	7532
2.1.3.	Subsīdijas un dotācijas			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	9300	23700	23700
2.2.1.	Inventāra iegāde	9300	23700	23700
2.2.2.	Kapitālais remonts			
2.2.3.	Investīcijas			
3.	Nodarbinātība			
3.1.	Faktiskais skaits	11		20
3.2.	Vidējā darba alga	196	-	239

6.3. Maksas pakalpojumi un to izcenojumi

4. tabula

Maksas pakalpojumi un izcenojumi (latos)

Nr. p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojums (vidējais vienam ekspertam)	Faktiskie ieņēmumi
1.	Ārštata ekspertu darba apmaksā un darba nodrošināšana, tajā skaitā	38	14313
1.1.	Ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrāde	22	4294
1.2.	Ietekmes uz vidi novērtējuma darba un noslēguma ziņojuma izvērtēšana	16	10019
	Kopā:	38	14313